

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ
(факультет)

ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА
(назва випускової кафедри)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

на тему:

«Методи і прийоми формування архітектурного середовища
культурно-етнографічних центрів в Україні
(на прикладі культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця)»

Дубина Ольга Олександрівна

Київ 2026 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ
(факультет)

ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА
(назва випускової кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
д. арх., проф. _____ В.О. Тімохін
« _____ » травня 2026 року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА
«Методи і прийоми формування архітектурного середовища
культурно-етнографічних центрів в Україні
(на прикладі культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця)»**

Виконала Дубина Ольга Олександрівна
191 – Архітектура та містобудування
«Дизайн архітектурного середовища»

Групи ДАСм-24-6

Керівник: Гарбар М. В.

канд. арх., доцент

Рецензент: _____

Ідентичність підтверджую

Я, як здобувач вищої освіти КНУБА, розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавала та не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Київ 2026 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: Архітектурний

Випускова кафедра: Дизайн архітектурного середовища

Освітній ступінь: Магістр

Спеціальність: 191 Архітектура та містобудування

Освітньо-наукова програма: Дизайн архітектурного середовища

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

д. т. н., проф. _____ О. В. Кащенко

« » _____ 2026 року

З А В Д А Н Н Я

ДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

Дубина Ольга Олександрівна

1. Тема роботи: «Методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні (на прикладі культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця)»

затверджена наказом ректора КНУБА № 481/52-15/10/26 від 23. 04. 2026 року

2. Керівник: Гарбар Марина Володимирівна, канд. арх., доцент

3. Строк подання здобувачем роботи до захисту _____.

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Розділ 1. Аналіз передумов формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів.

1.1 Теоретичні та наукові підходи до формування культурно-етнографічних центрів.

1.2 Світовий досвід проектування культурно-етнографічних центрів

1.3 Вітчизняний досвід проектування культурно-етнографічних центрів.

Висновки до розділу 1.

Розділ 2. Теоретичні засади та методи формування дизайну архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів.

2.1 Принципи формування архітектурного простору.

2.2 Методи і прийоми функціонально-планувальної організації.

2.3 Особливості ландшафтно-середовищної організації.

Висновки до розділу 2

Розділ 3. Особливості проєктування культурно-етнографічних центрів.

3.1 Генеральний план та інтеграція комплексу в середовище м. Бобровиця

3.2 Архітектурно-планувальні рішення культурно-етнографічного центру

3.3 Дизайн середовища та інтер'єру

Висновки до розділу 3

Розділ 4. Цивільний захист

4.1 Характеристика ділянки та об'єкту проєктування

4.2 Аналіз потенційних небезпек

4.3 Розрахунок заходу цивільного захисту на об'єкті

4.4 Проєктні рішення щодо укриття

Висновки до розділу 4

5. Перелік графічного матеріалу (з точними назвами обов'язкових креслень)

Шість аркушів таблиць наукової частини першого та другого розділів.

Проєктна частина включає: ситуаційну схему розташування об'єкта у місті; опорний план; генеральний план; схеми: функціонального зонування, розподілу транспортних і пішохідних потоків; плани трьох поверхів; три фасади з антуражем; два розрізи; три загальні візуалізації; план приміщення з розміщенням обладнання; розгортки стін; план стелі; візуалізація інтер'єру; креслення дизайнерського обладнання; кольорово-фактурна таблиця.

6. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1. Аналіз передумов формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів	18.02.2026
Розділ 2. Теоретичні засади та методи формування дизайну архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів	26.03.2026
Розділ 3. Особливості проєктування культурно-етнографічних центрів	30.04.2026
Розділ 4. Цивільний захист	22.04.2026

Остаточне оформлення роботи	06.05.2026
Направлення роботи для перевірки на плагіат	08.05.2026
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	
Направлення роботи на рецензування	
Передача матеріалів роботи на кафедру	
Захист роботи	

7. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		Дата	Підпис
Розділ 1.	Гарбар М. В., канд. арх., доцент	18.02.2026	
Розділ 2.	Гарбар М. В., канд. арх., доцент	26.03.2026	
Розділ 3.	Гарбар М. В., канд. арх., доцент	30.04.2026	
Цивільний захист	Корінний В. І.	22.04.2026	

8. Дата видачі завдання 16.02.2026 р.

Зав. кафедри

(підпис)

Тімохін В. О.
(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Гарбар М. В.
(прізвище та ініціали)

Здобувач

(підпис)

Дубина О. О.
(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (SUMMARY) до кваліфікаційної випускної роботи здобувача:		Дубина Ольга Олександрівна Dubyna Olha Oleksandrivna	
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні (на прикладі культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця) Methods and techniques of forming the architectural environment of cultural and ethnographic centers in Ukraine (on the example of the cultural and ethnographic center in the town of Bobrovytsia)		
Освітній ступінь	Магістр		
Факультет	Архітектурний		
Випускова кафедра	Дизайну архітектурного середовища		
Спеціальність	191 «Архітектура та містобудування»		
Освітньо-наукова програма	Дизайн архітектурного середовища		
Керівник	Гарбар Марина Володимирівна		
Обсяг роботи	Пояснювальна записка, стор.	Розділів	Креслень формату А1
	106	4	15
Розділ 1. АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА КУЛЬТУРНО- ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ	У результаті проведеного теоретичного аналізу та вивчення світового і вітчизняного досвіду проектування культурно-етнографічних центрів встановлено, що дана типологія в сучасній архітектурі розглядається як складна багатофункціональна система, спрямована на збереження та актуалізацію культурної спадщини. Визначено основні принципи формування культурно-етнографічних центрів, серед яких провідне місце займають культурно-ідентифікаційний, середовищний, типологічний, функціональний та соціально-комунікативний підходи. Зазначені підходи свідчать про необхідність комплексного проектування таких об'єктів з урахуванням архітектурних, соціальних, культурних та просторових чинників. Аналіз зарубіжних та вітчизняних аналогів показав, що сучасні культурно-етнографічні центри характеризуються контекстуальністю архітектурних рішень, інтеграцією з природним та міським середовищем, поліфункціональністю просторової структури, використанням сценарної організації простору та орієнтацією на активну взаємодію з відвідувачем.		

<i>Розділ 2.</i> <i>ТЕОРЕТИЧНІ</i> <i>ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ</i> <i>ФОРМУВАННЯ</i> <i>ДИЗАЙНУ</i> <i>АРХІТЕКТУРНОГО</i> <i>СЕРЕДОВИЩА</i> <i>КУЛЬТУРНО-</i> <i>ЕТНОГРАФІЧНИХ</i> <i>ЦЕНТРІВ</i>	Другий розділ присвячено розробці авторської методології проєктування, що базується на синтезі засад сценарного моделювання, критичного регіоналізму та феноменологічної тактильності. Обґрунтовано використання методу сценарного проєктування через етапи дивергенції, трансформації та конвергенції для перетворення архітектурного об'єкта на динамічну соціально-просторову платформу. Систематизовано архітектурні прийоми, такі як театралізація середовища, семантична колажність та тактильне зонування, що дозволяють формувати імерсивний простір із глибоким зв'язком із локальним контекстом. Виявлено особливості ландшафтно-середовищної організації, що полягають у режисурі «ландшафтних треків» та органічній інтеграції будівлі в структуру парку ім. Катериничів. Доведено, що прийом «вписування» в середовище є ключовим фактором створення гуманістичного архітектурного середовища, що відповідає сучасним вимогам інклюзивності та екологічності.
<i>Розділ 3.</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ</i> <i>ПРОЄКТУВАННЯ</i> <i>КУЛЬТУРНО-</i> <i>ЕТНОГРАФІЧНИХ</i> <i>ЦЕНТРІВ</i>	У третьому розділі було розроблено архітектурно-просторову концепцію та проєктні рішення культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця, що базуються на синтезі теоретичних засад сценарного моделювання та критичного регіоналізму. За результатами проєктування зроблено такі висновки: Обґрунтовано вибір ділянки та містобудівну інтеграцію об'єкта. Вибір території безпосередньо пов'язаний з історичністю садиби меценатів Катериничів. Проєктне рішення забезпечує делікатну інтеграцію сучасного об'єму в існуючу екосистему, де архітектура інтегрується в середовище. Розроблено раціональну архітектурно-планувальну структуру. Шляхом методу дивергенції створено багатофункціональну систему. Планування забезпечує автономність процесів та чітку диференціацію пішохідних потоків, що відповідає нормативним вимогам інклюзивності та комфорту. Реалізовано концепцію феноменологічної тактильності в дизайні. Сформовано ієрархію просторів через «матеріальну щирість»: від динамічних «холодних» зон загального користування (камінь, бетон) до статичних

	«тепліх» зон навчання та відпочинку (масив дерева, текстиль. Обґрунтовано вибір гібридної конструктивної системи. Для реалізації складної геометричної форми покрівлі застосовано поєднання монолітного залізобетонного каркаса та несучих дерев'яних конструкцій із CLT-панелей і дубових стійок. Така система забезпечує високу швидкість будівництва, енергоефективність та стійкість до зовнішніх навантажень. Інтеграція сховища у повсякденні сценарії роботи центру (як фондосховище та майстерні) гарантує його постійну експлуатаційну готовність та безпеку відвідувачів у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного чи воєнного характеру.
<i>Розділ 4.</i> ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	У четвертому розділі проведено дослідження питань цивільного захисту та розроблено заходи щодо гарантування безпеки відвідувачів і персоналу культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця. На основі аналізу потенційних техногенних небезпек аварію на залізничній магістралі з викидом хлору. Також виявлено загрози природного характеру, пов'язані з високим рівнем ґрунтових вод та можливим підтопленням території під час інтенсивних зливових опадів. Розроблено проєктне рішення споруди подвійного призначення (СПП) у підвальному поверсі будівлі. Визначено необхідні параметри приміщень, що забезпечують перебування 1100 осіб протягом 48 годин із дотриманням норм та вимог безбар'єрності згідно з ДБН В.2.2-40:2018. Реалізовано принцип сценарної інтеграції, згідно з яким у мирний час приміщення укриття функціонують як фондосховища етнографічної колекції та ремісничі майстерні, що забезпечує їхню постійну експлуатаційну готовність.
<i>Висновки по роботі:</i>	У результаті виконаного дослідження визначено методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні та розроблено проєктну пропозицію для м. Бобровиця. Встановлено, що культурно-етнографічні центри є поліфункціональними об'єктами, формування яких базується на поєднанні культурно-ідентифікаційного, середовищного, функціонально-типологічного та соціально-комунікативного підходів. Обґрунтовано

	доцільність застосування сценарного підходу, принципів контекстуальності, інтеграції з природним середовищем та тактильної виразності матеріалів. Розроблено архітектурно-планувальні рішення, що забезпечують ефективне функціональне зонування, інклюзивність та комфорт користувачів, а також гармонійну інтеграцію об'єкта в існуюче середовище. Запропоновано конструктивну систему, що відповідає вимогам енергоефективності та екологічності. Передбачено інтеграцію споруди подвійного призначення, яка забезпечує безпеку відвідувачів відповідно до чинних нормативних вимог. Практичне значення роботи полягає у можливості застосування отриманих результатів при проєктуванні сучасних культурно-етнографічних центрів в Україні.
Ключові слова: культурно-етнографічний центр; архітектурне середовище; методи проєктування; сценарне проєктування; Бобровиця; функціонально-планувальна організація; громадські будівлі; культурна спадщина; ідентичність середовища; ландшафтна інтеграція; інклюзивність; поліфункціональний простір; громадський простір. Keywords: cultural and ethnographic center; architectural environment; design methods; scenario design; Bobrovytsia; functional and planning organization; public buildings; cultural heritage; environmental identity; landscape integration; inclusivity; multifunctional space; public space.	

Здобувач _____

Дубина О. О.

Керівник _____

Гарбар М. В.

«___» _____ 2026 р.



Метадані

ДОКУМЕНТ

Заголовок

Методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні (на прикладі культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця)

Автор

Дубина Ольга Олександрівна

Науковий керівник / Експерт

Гарбар М.В.

ІД документа

333819648

ОРГАНІЗАЦІЯ

Назва організації

Kyiv National University of Construction and Architecture

підрозділ

Kyiv National University of Construction and Architecture

ЗВІТ

Дата звіту

5/12/2026

Дата редагування

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

5.57%

5.57%

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

0.69%

0.69%

КП 2

15853

Кількість слів

2.78%

2.78%

КЦ

132412

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		7
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		43

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копію тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз		Копію тексту
#	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://docs.diki.ua/docs/922-2024-%D1%80	46 (п 29 %)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	12
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА КУЛЬТУРНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ.....	18
1.1 Теоретичні та наукові підходи до формування культурно-етнографічних центрів	18
1.2 Світовий досвід проєктування культурно-етнографічних центрів.....	20
1.3 Вітчизняний досвід проєктування культурно-етнографічних центрів.....	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	36
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУАРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА КУЛЬТУРНО- ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ.....	38
2.1 Принципи формування архітектурного простору	38
2.2 Методи і прийоми функціонально-планувальної організації.....	42
2.3 Особливості ландшафтно-середовищної організації	47
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	49
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ КУЛЬТУРНО- ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ.....	51
3.1 Генеральний план та інтеграція комплексу в середовище м. Бобровиця	51
3.2 Архітектурно-планувальні рішення культурно-етнографічного центру	59
3.3 Дизайн середовища та інтер'єру.....	65
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	70
РОЗДІЛ 4. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	72
4.1 Характеристика ділянки та об'єкту проєктування	72
4.2 Аналіз потенційних небезпек.....	78
4.3 Розрахунок заходу цивільного захисту на об'єкті.....	78
4.4 Проєктні рішення щодо укриття.....	82
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4	84
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ.....	96

ВСТУП

В умовах сучасних викликів, що постали перед Україною, питання збереження та популяризації національної ідентичності набуває стратегічного значення. Традиційні форми музеєфікації культури (статичні експозиції, закриті фонди) поступово втрачають свою привабливість для відвідувачів, поступаючись місцем інтерактивним, поліфункціональним просторам. Сучасний культурно-етнографічний центр – це активне середовище для соціальної взаємодії, навчання, творчості та рекреації. Особливої актуальності набуває створення осередків, які можуть стати каталізаторами оновлення міського середовища, розвитку туризму та зміцнення громади. Проектування таких об'єктів вимагає нових підходів до архітектурно-просторової організації, що поєднують сучасні технології, енергоефективність та повагу до історико-ландшафтного контексту.

Актуальність обраної теми обумовлена створенням ефективних проектних підходів для культурно-етнографічних центрів, що підтримують глибокий зв'язок з культурною спадщиною. Культурно-етнографічні центри в Україні є носіями національної ідентичності, відтворюють етнокультурні традиції та зберігають історичну спадщину, що має значну соціокультурну цінність. Вони змінюють важливу роль у популяризації культури, сприяють культурному обміну та вихованню національної свідомості.

Актуальність теми також підтверджується низькою державних документів, такими як *«Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»* [1], *«Про схвалення Стратегії розвитку туризму курортів на період до 2026 року»* [2] та *«Про схвалення Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року»* [3]. У цих документах передбачено розширення інфраструктури для підтримки культурної спадщини та сприяння розвитку туризму, що створює передумови для дослідження методів формування архітектурного середовища таких центрів.

Крім того, актуальність теми зумовлена недостатністю адаптації культурно-етнографічних центрів до сучасних умов та забезпечення їхньої інтеграції в соціально-культурний простір міста.

Дослідження тісно пов'язане з актуальними науковими програмами, які спрямовані на вивчення архітектурних і будівельних аспектів збереження національної культурної спадщини міста. Це дослідження відповідає завданням наукових програм і державних стратегій у галузі збереження культурної спадщини та розвитку архітектурно-етнографічних об'єктів. Таким чином, наукова робота співвідноситься з програмами Міністерства культури та інформаційної політики України, які спрямовані на розвиток та інтеграцію національної культури в інфраструктуру сучасного суспільства, створення умов для міжкультурного діалогу та збереження культурної ідентичності.

Програми та документи:

- *«Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»*, у цьому документі передбачено розвиток інфраструктури, а саме створення функціонально та організаційно нових моделей закладів культури [1].
- *«Національна стратегія розвитку туризму курортів на період до 2026 року»*, плани розвитку туризму в Україні включають заходи щодо привертання туристів до історичних об'єктів способом використання історичних об'єктів [2].
- *«Про схвалення Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року»*, захист незалежності України, відродження національної ідентичності. Україна – країна з багатою культурою, традиціями та мовою. Незалежність дозволяє нації не лише визначати власний шлях розвитку, а і зберігати та поширювати унікальні культурні здобутки та національні цінності, зберегти українську мову, історію та традиції, які є основою нашої національної ідентичності [3].
- Закон України *«Про регулювання містобудівної діяльності»* [4].

Нормативні документи:

- ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій" Актуалізований текст в останній редакції із змінами, внесеними Зміною № 1 [5]

- ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги" [6]
- ДБН В.2.2-9:2018 "Громадські будинки та споруди. Основні положення" із Зміною №1 [7]
- ДБН В.2.2-16:2019 "Культурно-видовищні та дозвілєві заклади." [8].
- ДБН В.2.2-28:2010 "Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення" [9]
- ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення". Актуалізований текст в останній редакції із змінами, внесеними Зміною № 1 та Зміною № 2 [10]
- ДБН В.2.2-5:2023 "Захисні споруди цивільного захисту". Актуалізований текст в останній редакції із змінами, внесеними Зміною №1 та Зміною №2 [11]

Наукові програми:

Обрана тема магістерської роботи пов'язана з науково-дослідною темою кафедри дизайну архітектурного середовища «Проблеми і методи відновлення і розвитку архітектурно-містобудівного середовища в Україні» (державний реєстраційний номер 0123U102032 від 02.04.2023).

Метою роботи є визначення методів і прийомів формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні та розробка на їх основі проєктної пропозиції культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- Проаналізувати історичні передумови та сучасний світовий і вітчизняний досвід проєктування культурно-етнографічних центрів.
- Визначити основні тенденції та проблеми організації існуючих етнографічних комплексів в Україні.
- Сформулювати теоретичні принципи та методи дизайну архітектурного середовища центрів (функціонально-планувальні, ландшафтні, естетичні).

- Виконати містобудівний аналіз ділянки проєктування в м. Бобровиця (природні умови, екологічний стан).
- Розробити архітектурно-планувальну структуру та дизайн-концепцію культурно-етнографічного центру, що включає музейну, освітню, рекреаційну та громадську функції.

Об'єкт дослідження – архітектурне середовище культурно-етнографічних центрів України.

Предмет дослідження: Методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів.

Методологія дослідження включає:

- аналіз літературних джерел і наукових праць у галузі архітектури та культурної спадщини;
- порівняльний аналіз існуючих архітектурних підходів у культурно-етнографічних центрах;
- порівняльний аналіз міжнародного досвіду, вивчення прикладів культурно-етнографічних центрів за кордоном, які стали взірцями інноваційних рішень та новітніх технологій;
- візуальний аналіз для оцінки естетичної цінності та гармонійності середовища, а також його здатності впливати на почуття;
- дослідження суспільної думки для кращої відповідності вимог до функціональності та естетичності центру, а також збір ідей для його проєктування на основі реальних потреб громади;
- методи прогнозування та моделювання перспектив розвитку архітектурного середовища з урахуванням сучасних тенденцій, як нові архітектурні рішення можуть вплинути на соціокультурний розвиток міста та інтеграцію культурного центру в сучасне міське середовище;
- системний аналіз для структурування дослідження, об'єднати вивчені дані про функціональні, естетичні та технічні вимоги до архітектурного

середовища, та оцінити їх комплексний вплив на створення якісного простору;

- метод проектного експерименту використовувався для практичного застосування отриманих результатів дослідження при розробці культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця.

Застосування цих методів дозволить провести всебічний аналіз та розробити обґрунтовані рекомендації щодо проектування культурно-етнографічного центру, що відповідає сучасним архітектурним та функціональним вимогам, задоволений соціокультурним потребам громади та сприятливому розвитку міста

Результати дослідження допоможуть у визначенні та обґрунтуванні нових архітектурних прийомів і методів, що дозволять створити ефективне, естетичне та культурно значуще середовище для українських культурно-етнографічних центрів. Окремий внесок у розробці рекомендацій для архітектурних інтегрованих рішень, які здатні забезпечити інтеграцію культурних об'єктів у сучасне міське середовище.

Наукова новизна полягає у:

- поглиблені знань, щодо принципів інтеграції сучасних громадських будівель у природно-ландшафтне середовище;
- розширенні меж дослідження у визначенні прийомів функціонального зонування культурно-етнографічних центрів, що поєднують закриті експозиції з відкритими інтерактивними майданчиками;
- розробці сценарного підходу до формування середовища, що враховує різноманітність сценаріїв поведінки відвідувачів;

Практичне значення. Результати дослідження впроваджено в проєктній пропозиції культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця загальною площею близько 20 500 м². Проєкт пропонує рішення щодо створення сучасного громадського простору, який забезпечує збереження культурної спадщини, розвиток туристичного потенціалу регіону та створення безпечного середовища включно з укриттям подвійного призначення.

Основні результати магістерського дослідження були представлені у вигляді тез на наукових конференціях в КНУБА: міжнародному науково-технічному форумі «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Технологія, Енергетика, Менеджмент» (16-17 жовтня 2024 р., КНУБА, м. Київ) та науково-практичній конференції «Проблеми і методи відновлення і розвитку архітектурно-містобудівного середовища в Україні» у співпраці з кафедрою міського дизайну та планування Технічного університету Дармштадта, присвяченій 95-річчю КНУБА, 35-річчю кафедри Дизайну архітектурного середовища та 35-річчю кафедри Теорії архітектури і архітектурного проєктування (9 квітня 2025 р., КНУБА, м. Київ).

Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 121 сторінку. Обсяг текстової частини складає 106 сторінок друкованого тексту та ілюстративна частина 15 сторінок.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА КУЛЬТУРНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ

1.1 Теоретичні та наукові підходи до формування культурно-етнографічних центрів

Проблематика формування культурно-етнографічних центрів у сучасній архітектурі розглядається у працях науковців у контексті розвитку системи громадських будівель культурного призначення, збереження та актуалізації культурної спадщини, а також формування архітектурного середовища як просторово-соціальної системи. Дослідження цієї теми охоплюють питання типології, функціональної організації, взаємодії з контекстом та ролі культурних об'єктів у формуванні ідентичності території.

Теоретичні засади формування культурно-етнографічних центрів висвітлені у наукових статтях і публікаціях українських дослідників, зокрема Бевза М. В. [12], Тимофієнка В. І. [13], Забродська М. [14], Величко Т. [15], Кускова С. С., Отземко О. В. [16], Скрипник Г. А. [17], Вечерський В. В. [18] та Габрель М. [19]. У їхніх працях культурні центри розглядаються як складні поліфункціональні об'єкти, що поєднують архітектурні, соціальні та культурні компоненти.

У межах наукових досліджень можна виокремити кілька основних підходів до формування культурно-етнографічних центрів.

Першим є культурно-ідентифікаційний підхід, у межах якого культурно-етнографічні центри розглядаються як просторові носії історичної пам'яті та засіб збереження нематеріальної і матеріальної культурної спадщини. У працях М. В. Бевза наголошується, що архітектура культурних об'єктів повинна формувати зв'язок між минулим і сучасністю, інтерпретуючи традиційні образи та символи в актуальній просторовій формі [13]. Аналогічну позицію займає В. І. Тимофієнко, який підкреслює роль архітектури у формуванні національної ідентичності та культурного самовираження через просторові рішення [14].

Другим важливим напрямом є середовищний підхід, що розглядає культурно-етнографічний центр як елемент цілісного архітектурно-просторового середовища. За результатами досліджень М. Забродської, культурні об'єкти мають

функціонувати не лише як місця експозиції, а як відкриті громадські простори, інтегровані в соціальний і міський контекст, здатні забезпечувати комунікацію та взаємодію різних груп населення [15]. У цьому аспекті важливу роль відіграють просторові зв'язки, доступність, сценарії руху та багатофункціональність.

Окрему групу становлять дослідження, присвячені типологічному та функціональному аспектам формування культурних центрів. У працях Т. Величко культурні центри визначаються як поліфункціональні громадські комплекси, що поєднують експозиційні, освітні, інформаційні та рекреаційні функції [16]. Така структура зумовлює необхідність гнучких планувальних рішень, трансформованих просторів та можливості адаптації будівлі до різних сценаріїв використання.

Важливе місце у сучасних наукових дослідженнях займає також соціально-комунікативний підхід, у межах якого культурно-етнографічні центри розглядаються як осередки громадської активності та соціальної інтеграції. У статтях С. С. Кускової та О. В. Отземко підкреслюється роль музею як «третього місця» [17].

Важливим аспектом у сучасних дослідженнях є також розгляд культурно-етнографічних центрів у контексті сталого розвитку та екологічної доцільності архітектурних рішень. У працях українських науковців наголошується, що проектування культурних об'єктів має ґрунтуватися на принципах раціонального використання ресурсів, інтеграції природних елементів у просторову структуру та формування комфортного середовища для різних категорій користувачів [14; 15]. Це зумовлює застосування енергоефективних технологій, використання локальних матеріалів та адаптацію архітектурних рішень до природно-кліматичних умов території.

Окремий напрям наукових досліджень пов'язаний із розглядом культурно-етнографічних центрів у контексті теорії культурного ландшафту та концепції «пам'яті місця». У працях В. Вечерського підкреслюється, що архітектурні об'єкти культурного призначення формують просторову ідентичність території та виступають носіями історичної пам'яті, що забезпечує спадкоємність культурного розвитку [18]. Подібну позицію займає М. Габрель, який розглядає архітектурне

середовище як складну просторово-соціальну систему, у якій культурні функції відіграють ключову роль у формуванні міського простору [19].

Таким чином, узагальнення наукових публікацій дозволяє зробити висновок, що формування культурно-етнографічних центрів ґрунтується на поєднанні культурно-ідентифікаційного, середовищного, типологічного та соціально-комунікативного підходів. Саме ці теоретичні засади формують методологічну основу для подальшого аналізу сучасного досвіду проєктування культурно-етнографічних центрів та визначення принципів їх архітектурно-просторової організації.

1.2 Світовий досвід проєктування культурно-етнографічних центрів

У зарубіжній архітектурній практиці культурно-етнографічні центри часто формуються як інтегровані елементи природного або міського середовища. Проєктування культурно-етнографічних об'єктів демонструє еволюцію від статичного збереження артефактів до створення багатовимірних просторів, що взаємодіють із навколишнім середовищем. З метою систематизації зарубіжного досвіду було проведено просторово-морфологічний аналіз, на основі якого виокремлено дві фундаментальні типологічні моделі організації культурно-етнографічного середовища: відкриту (екстенсивну) та закриту (інтенсивну).

Відкрита просторова модель (Етнографічні парки та скансени)

Цей тип базується на дисперсному (розосередженому) розміщенні архітектурних об'єктів у природному ландшафті. Головним принципом тут є занурення користувача у відтворене історичне середовище, де природа виступає рівноцінним експонатом. Еталонним прикладом екосистемної морфології є музей Скансен у Стокгольмі [20], який поєднує етнографію, зоопарк та рекреаційні зони відпочинку (див. рис. 1. 1). Просторове рішення цього комплексу, що займає площу понад 30 гектарів на острові Юргорден, базується на принципі топографічного та сценарного зонування. Складний природний рельєф місцевості використовується як інструмент для візуального та транзитного розмежування.

Особливістю цієї ландшафтно-орієнтованої моделі є успішна реалізація концепції «живої історії». Архітектурне середовище формується не лише завдяки експонуванню понад 150 автентичних будівель (від традиційних саамських таборів до міських ремісничих кварталів XVIII–XIX століть), а й через глибоку функціональну інтеграцію. Унікальність підходу полягає у впровадженні діючих ремісничих майстерень та сільськогосподарських угідь безпосередньо в історичний контекст, що перетворює статичну експозицію на динамічний простір.

Біоценотична складова (зоопарк із нордичними видами тварин) не є ізольованою зоною, вона органічно вплетена в загальний пішохідний каркас комплексу. Великі відкриті вольєри адаптовані до існуючого ландшафту, створюючи єдину екосистему, де межі між штучним архітектурним втручанням та живою природою максимально нівелюються. Такий гібридний формат забезпечує надзвичайно високий рівень соціальної залученості, перетворюючи територію на цілорічний громадський хаб.



Рис. 1.1 Скансен, Стокгольм, Швеція, 1891 р. [20]

Ландшафтно-орієнтований підхід яскраво виражений у Музеї народної архітектури Сент-Фаганс (Велика Британія) [21], де акцент зміщено на історичну реконструкцію агрокультурних ландшафтів (див. рис. 1. 2).

Цей комплекс, розташований на території історичного маєтку поблизу Кардіффа, пропонує унікальну модель просторової організації, де архітектура та біоценоз функціонують як нерозривний експозиційний організм. На відміну від традиційного ізольованого розміщення перенесених об'єктів на нейтральному тлі, у Сент-Фагансі застосовано метод глибокої просторової контекстуалізації. Кожна з понад сорока автентичних будівель інтегрована у ретельно відтворене історичне середовище: від формальних садів Єлизаветинської епохи до функціонуючих фермерських угідь із традиційними сільськогосподарськими культурами та локальними породами тварин.

Простір організовано за принципом імерсивного занурення: діючі ремісничі майстерні прив'язані до відповідних ландшафтних вузлів, що активізує полісенсорне сприйняття середовища.



*Рис. 1. 2 Музей народної архітектури, Сент-Фаганс, Велика Британія, 1948 р.
[21]*

Робота з водними ресурсами розкривається в Музеї традиційної народної цивілізації ASTRA (Румунія) [22], де технологічна етнографія (млини, преси) взаємодіє з великим озером (див. рис. 1. 3).

Просторовий каркас цього масштабного комплексу, розташованого в природному лісовому масиві Думбрава поблизу Сібіулуй, підпорядкований гідрологічній осі – розгалуженій системі озер та каналів. Вода тут виступає не просто пасивним візуальним тлом чи рекреаційною зоною, а повноцінним функціональним та композиційним стрижнем експозиції.

Особливістю музею ASTRA є фокус на просторовій репрезентації об'єктів традиційної інженерії. Десятки водяних млинів різних типів конструкції, лісопильні на водній тязі, поромні переправи та рибальські об'єкти розташовані вздовж берегової лінії. Це формує унікальний тип кінетичного ландшафту [23].

Такий навколководний метод просторової організації має виняткову науково-практичну цінність. Він доводить, що активна інтеграція архітектурних об'єктів у прибережну зону дозволяє не лише збагатити силует комплексу, але й створити потужні транзитні та відпочинкові вузли біля води. У контексті сучасного проєктування цей досвід підкреслює необхідність включення берегових ліній у загальний сценарний маршрут, перетворюючи водну артерію на головний рекреаційний магніт культурно-етнографічного середовища.



Рис. 1. 3 Музей традиційної народної цивілізації ASTRA, Думбрава Сібіулуй, Румунія, 1905 р. [22]

Етнографічний музей просто неба в Саноці (Польща) представляє унікальну модель топографічного та макрорегіонального зонування культурно-історичного середовища [24].

Розташований на правому березі річки Сян біля підніжжя гір, комплекс площею понад 38 гектарів використовує складний природний рельєф як головний інструмент просторової організації (див. рис. 1. 4). Експозиція розділена на чіткі етнографічні сектори (бойківський, лемківський, долинянський тощо).

Окремої уваги заслуговує інноваційний для класичних скансенів типологічний вузол – реконструйований «Галицький ринок». На відміну від традиційної дисперсної сільської забудови, тут відтворено щільну периметральну просторову структуру малого містечка другої половини ХІХ століття з брукованою площею, ратушею, крамницями, аптекою та ремісничими майстернями. Ця зона функціонує як активний громадський і комерційний хаб усередині музею [24].

Для сучасної архітектурної практики такий досвід має виняткову наукову цінність. Він доводить архітектурну та економічну доцільність синтезу екстенсивної (сільської, розосередженої) та інтенсивної (міської, щільної) забудови в межах єдиного культурного комплексу. Включення урбанізованих громадських площ у структуру відкритих етнографічних парків дозволяє урізноманітнити сценарні маршрути, підвищити щільність соціальних контактів та створити повноцінний центр тяжіння, що є особливо актуальним для проєктування поліфункціональних об'єктів у структурі малих міст.



Рис. 1. 4 Етнографічний музей просто неба, Санока , Польща [24]

Закрита просторова модель (Компактні та гібридні центри)

Сучасний етап розвитку зарубіжної архітектури характеризується появою високотехнологічних закритих комплексів, що пропонують інноваційну інтерпретацію національних традицій. У цій типології будівля часто стає самостійною архітектурною домінантою, що вирішує складні кліматичні, містобудівні та соціальні завдання.

Яскравим прикладом гібридної морфології є музейний комплекс Лувр Абу-Дабі (ОАЕ, арх. Ж. Нувель) [25]. Просторове рішення об'єкта базується на концепції «музею-міста». Замість єдиного монолітного об'єму комплекс складається з 55 окремих кубічних галерей, що нагадують традиційну арабську забудову (медину). Усі ці об'єми об'єднані під гігантським ажурним куполом, який створює ефект «світлового дощу» та формує унікальний тіньовий мікроклімат.

Особливої уваги заслуговує інтеграція водних ресурсів: канали проходять безпосередньо крізь комплекс, стираючи межу між архітектурою та морем, об'єднуючи їх в одне ціле (див. рис. 1. 5).



Рис. 1. 5 Лувр Абу-Дабі, ОАЕ, Ж. Нувель, 2017 р. [26]

Інноваційний підхід до тактильної та матеріальної етнографії демонструє Історичний музей Нінбо в Китаї (арх. Ван Шу) [27]. Замість класичного експонування артефактів усередині простору, архітектор перетворив на артефакт саму оболонку будівлі. Фасади цього монолітного, асиметричного об'єму викладені з використанням традиційної технології «*wapan*» – із мільйонів старих цеглин, фрагментів черепиці та каменю, зібраних зі зруйнованих старовинних сіл регіону. Цей метод матеріалізації пам'яті дозволяє зберегти культурний код у формі сучасної громадської будівлі (див. рис. 1. 6).

Під час будівництва музею в Нінбо було використано багато перероблених матеріалів, а також інші ключові аспекти створення сталого простору, такі як народні будівельні стратегії, громадські простори, доступність для людей з інвалідністю, комплексне планування, відновлювані будівельні матеріали, екологічно інноваційні матеріали, недороге проектування, використання сучасних інструментів та участь користувачів у процесі планування [27].

Тут представлено багато колекцій, пов'язаних з культурним «фольклором» цього місця, подібно до того, як жили люди цього регіону на порозі ХХ століття.



Рис. 1. 6 Історичний музей Нінбо, Китай, Ван Шу, 2008 р. [27]

Еталонним прикладом контекстуального підходу до етнографічної спадщини є Центр саамської культури «Sajos» у Фінляндії (див. рис. 1. 7).

Об'ємно-просторове рішення будівлі базується на складній багатопроменевій (зіркоподібній) формі плану. Така конфігурація є не просто естетичним прийомом, а має глибоке семантичне підґрунтя: вона метафорично відсилає до традиційних саамських артефактів – розтягнутої оленьчої шкіри або форми сніжинки. Завдяки розгалуженій структурі, масивний об'єм будівлі візуально розбивається на менші сегменти, що дозволяє уникнути знищення дерев на ділянці та органічно "вплести" архітектуру в лісовий масив.

Різні функції розташовані у відповідних крилах, залишаючи великий, плавний простір як вестибюль посередині, який чітко характеризується великими круглими об'ємами зали парламенту та аудиторії. У будівлі працює вісім різних організацій, а також значна кількість різних функцій: є зала парламенту саамів та акустично гнучка аудиторія, здатна приймати кінотеатри, а також акустичні концерти, а також має приміщення для перекладу, багатоцільовий зал, конференц-зали, ресторан, бібліотека, архіви, аудіо-відео студія та монтажні приміщення, навчальні аудиторії та офіси [28].



Рис. 1. 7 Центр саамської культури "Sajos", HALO Architects, Інарі, Фінляндія, 2012 р. [28]

Абсолютний синтез архітектури та природи ілюструє Музей «Moesgaard» у Данії [29]. Величезний закритий експозиційний об'єм буквально інтегрований у пагорб. Похилий експлуатований зелений дах будівлі виростає із землі та слугує повноцінним громадським ландшафтним парком, який узимку використовується містянами для катання на санчатах. Це еталонний приклад того, як масштабна будівля здатна компенсувати вилучену пляму забудови, повертаючи громаді якісний рекреаційний простір (див. рис. 1. 8).

Завдяки своїм яскравим внутрішнім дворикам, терасам та невеликим печероподібним «будиночкам у будинку», музей підтримуватиме та просуватиме багато нових та альтернативних типів виставок, де використання технологій поєднується з більш майстер-класною організацією, щоб дати відвідувачам уявлення про те, як працюють археологи та етнографи [29].



Рис. 1. 8 Музей "Moesgaard", Орхус, Данія, Х. Ларсен, 2014 р. [29]

Аналіз світового досвіду доводить, що найбільш перспективним шляхом розвитку культурно-етнографічних центрів є гібридизація підходів. Створення енергоефективних, компактних об'ємів, які органічно перетікають у відкриті ландшафтні парки та взаємодіють з водними артеріями, дозволяє вирішити проблему сезонності та залучити широкі верстви населення. Саме ця гібридна

просторова модель, що поєднує багатофункціональний критий хаб із відкритим етнографічним парком, є оптимальною для проєктування сучасного комплексу в умовах малого українського міста.

1.3 Вітчизняний досвід проєктування культурно-етнографічних центрів

Розвиток культурно-етнографічних об'єктів в Україні має специфічну еволюційну траєкторію, зумовлену зміною соціокультурних парадигм та історичними особливостями збереження спадщини. Систематизація вітчизняного досвіду дозволяє констатувати історичну домінацію відкритої типології та поступовий перехід до формування закритих поліфункціональних хабів.

Відкрита просторова модель (Дисперсні структури)

Традиційний підхід до збереження національної спадщини в Україні найяскравіше репрезентований макро-дисперсною морфологією Національного музею народної архітектури та побуту України в Пирогові [30]. Архітектурно-планувальна структура цього найбільшого у Східній Європі скансену базується на принципі ландшафтного та територіального районування (див. рис. 1. 9).

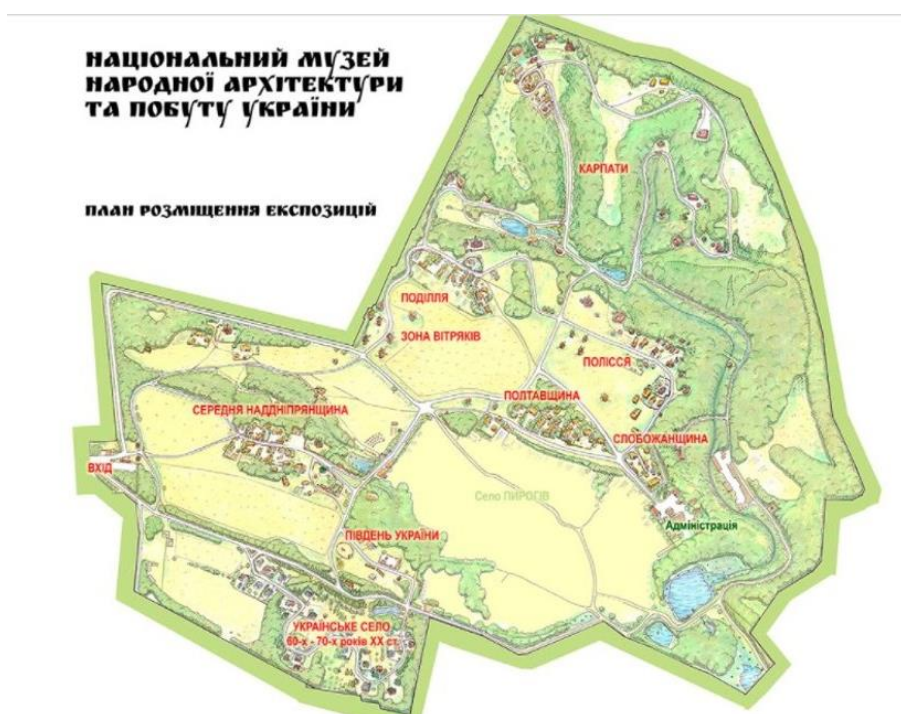


Рис. 1. 9 Національний музей народної архітектури та побуту України, Пирогів, Україна, 1969 р. [30]

Просторове зонування величезної території здійснюється за методом мікро-моделювання етнографічної карти України. Кожен експозиційний сектор відтворює не лише типологію житла, а й специфіку історичного планування поселень. Позитивним аспектом є висока достовірність відтвореного середовища. Водночас комплекс стикається з проблемою екстенсивного використання простору: масштаби ускладнюють пішохідну логістику, а суворі вимоги до збереження автентичності обмежують можливості впровадження інклюзивної інфраструктури, сучасних кліматичних систем та технологій, що зумовлює виражену сезонність експлуатації.

Більш інтегровану в складний рельєф лінійно-вузлову просторову організацію демонструє Музей народної архітектури і побуту у Львові імені Климента Шептицького («Шевченківський гай») [31].



Рис. 1. 10 Музей народної архітектури і побуту ім. Климента Шептицького, Львів, Україна, 1966 р. [31]

Розташований у лісопарковій зоні, комплекс майстерно використовує існуючі пагорби та яри як природні бар'єри між експозиційними зонами. Це

дозволяє експонувати гірську карпатську архітектуру (Бойківщини, Лемківщини, Гуцульщини) у максимально наближених до оригіналу топографічних умовах. Просторовий сценарій побудований на принципі поступового розкриття видових перспектив, де архітектурні об'єкти не проглядаються одночасно, а виникають перед відвідувачем у процесі руху звивистими стежками.

Важливим сучасним кроком у розвитку цього комплексу є створення нового багатофункціонального інформаційно-освітнього центру на вхідній групі. Ця сучасна будівля, інтегрована в рельєф і оздоблена деревом, виконує роль інфраструктурного архітектурного «шлюзу». Вона компенсує головні недоліки класичного скансену, пропонуючи відвідувачам комфортні умови цілорічного перебування, лекційні простори, виставкові зали та укриття, що є показовим прикладом еволюції відкритих музеїв у бік гібридизації (див. рис. 1. 10).

Унікальним прикладом просторової адаптації відкритого музею до умов щільної міської забудови є Закарпатський музей народної архітектури та побуту в м. Ужгород [32].



Рис. 1. 11 Закарпатський музей народної архітектури та побуту, Ужгород, Україна, 1965р. [32]

На відміну від традиційних масштабних скансенів, винесених на околиці, цей об'єкт має компактно-дисперсну морфологію і розташований безпосередньо в

історичному ядрі міста, поруч із середньовічним замком. Таке сусідство формує потужний архітектурний контраст та забезпечує постійний потік відвідувачів, перетворюючи етнографічний ансамбль на органічну частину міського пішохідного простору (див. рис. 1. 11).

Альтернативний підхід до формування етнографічного простору демонструє Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини в Переяславі [33]. На відміну від суто географічного районування, просторова структура цього комплексу, розташованого в парковій зоні Татарська гора, базується на принципі кластерно-тематичного зонування.

Територія площею близько 30 га має яскраво виражену поліцентричну композицію, де навколо штучних водойм та зелених масивів сформовано понад десяток спеціалізованих експозиційних вузлів (музей хліба, пошти, сухопутного транспорту тощо), інтегрованих у перенесені автентичні споруди. Такий підхід створює унікальний просторовий наратив: відвідувач рухається не лише між різними типологіями житла, а й між різними функціональними зрізами історичного суспільства. Це значно урізноманітнює сценарний маршрут, перетворюючи скансен на масштабний освітньо-пізнавальний парк (див. рис. 1.12).



Рис. 1. 12 Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини, Переяслав, Україна [33]

Закрита просторова модель (Компактні та гібридні центри)

Формування сучасних закритих культурно-мистецьких просторів в Україні найчастіше відбувається шляхом адаптивного повторного використання існуючого історичного або промислового фонду.

Масштабним прикладом периметральної монументальної структури є Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал» у Києві [34]. Трансформація фортифікаційної споруди XVIII століття під сучасний культурний хаб дозволила отримати гігантські гнучкі експозиційні площі (open space) зі збереженням історичних склепінь. Величезний внутрішній двір функціонує як відкритий рекреаційний та фестивальний простір, що забезпечує комплексу поліфункціональність та здатність приймати багатотисячні потоки відвідувачів (див. рис. 1. 13).



Рис. 1. 13 Мистецький Арсенал, Київ, Україна, 2006 р. [34]

Приклад контрастної гібридизації простору представлено у «Jam Factory Art Center» у Львові [35]. Цей об'єкт демонструє віртуозну роботу з індустріальною

спадщиною. До історичного неоготичного об'єму колишньої фабрики було інтегровано підкреслено сучасну мінімалістичну добудову – чорний куб, що вміщує універсальний театральний-виставковий зал. Такий архітектурний контраст формує новий візуальний акцент району та створює ідеальний баланс між збереженням пам'яті місця та потребами сучасного мистецтва (див. рис. 1. 14).

Окрім експозиційних просторів, планувальна структура центру включає відкритий внутрішній двір (курдонер), який слугує багатофункціональною платформою для неформальної соціальної комунікації, ярмарків та перформансів просто неба. Використання відреставрованої фактурної цегли у поєднанні з гладкими поверхнями сучасних матеріалів та металу формує складний тактильний досвід відвідувача, перетворюючи колишню занедбану промислову зону на потужний соціокультурний магніт міста.



Рис. 1. 14 Jam Factory Art Center, Штефан Еберле, Львів, Україна, 2015 р. [35]

Еталоном відкритої багатоярусної структури є Центр Митрополита Андрея Шептицького у Львові (арх. Behnisch Architekten) [36]. Це один із найкращих прикладів сучасного поліфункціонального простору в Україні (бібліотека, коворкінг, кафе, виставкові зони). Прозорий, повністю застеклений перший поверх

будівлі візуально стирає межу між вулицею та інтер'єром, «запрошуючи» містян усередину. Гнучке планування та використання екологічних матеріалів робить його зразком соціально-орієнтованої архітектури (див. рис. 1. 15).

Об'ємно-просторове рішення базується на принципі максимальної інтеграції у ландшафт: повністю засклений прозорий перший поверх візуально стирає межу між вулицею, парковою зоною та інтер'єром, метафорично і фізично «запрошуючи» містян усередину. Гнучке планування внутрішнього простору утворене системою відкритих ярусів, що стимулює постійну взаємодію між відвідувачами та формує динамічне середовище для навчання і спілкування.



Рис. 1. 15 Центр Митрополита Андрія Шептицького, Behnisch Architekten, Львів, Україна [36]

Унікальним вітчизняним прикладом об'єктно-семантичної морфології виступає Музей писанкового розпису «Писанка» в м. Коломия [37]. Етнографічний символ було буквально трансформовано в об'ємно-просторову структуру: центральна частина будівлі виконана у формі велетенського яйця (заввишки 14 м), оздобленого кольоровим вітражним склом. Об'єкт формує надзвичайно сильний

візуальний образ і виконує функцію головного міського лендмарка. Водночас така радикальна скульптурна форма накладає певні обмеження на гнучкість внутрішнього планування та енергоефективність експозиційних залів (див. рис. 1. 16) [38].

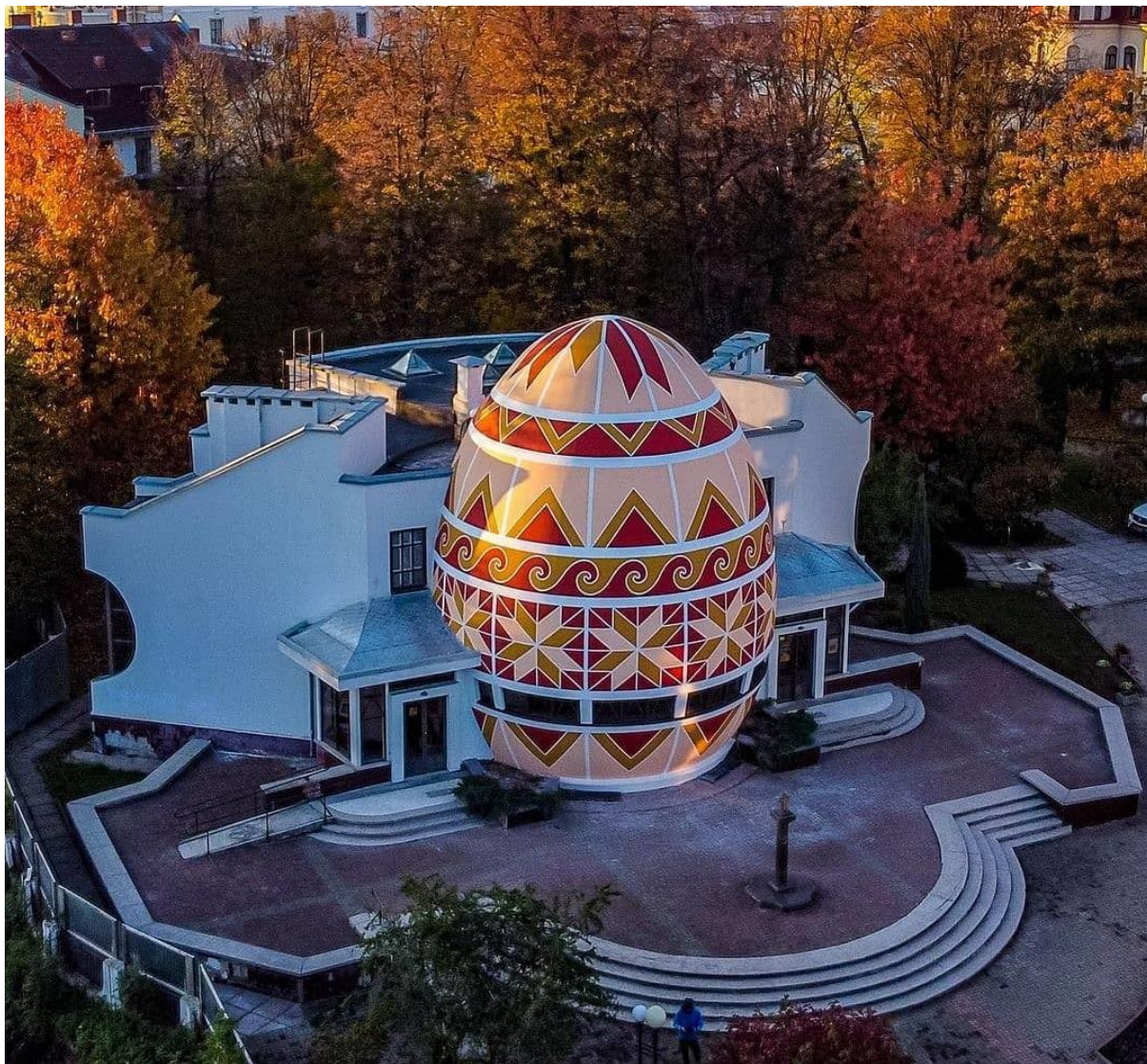


Рис. 1. 16 Музей писанкового розпису «Писанка», Ігор Євстахіїв Шумин, Коломия, Україна, 2000 р. [37]

Висновки до розділу 1

У результаті проведеного теоретичного аналізу та вивчення світового і вітчизняного досвіду проектування культурно-етнографічних центрів встановлено, що дана типологія в сучасній архітектурі розглядається як складна багатофункціональна система, спрямована на збереження, репрезентацію та

актуалізацію культурної спадщини, а також на формування відкритого соціально-комунікативного середовища.

Дослідження наукових підходів дозволило визначити основні принципи формування культурно-етнографічних центрів, серед яких провідне місце займають культурно-ідентифікаційний, середовищний, типологічний, функціональний та соціально-комунікативний підходи. Зазначені підходи свідчать про необхідність комплексного проєктування таких об'єктів з урахуванням архітектурних, соціальних, культурних та просторових чинників [39].

Аналіз зарубіжних та вітчизняних аналогів показав, що сучасні культурно-етнографічні центри характеризуються контекстуальністю архітектурних рішень, інтеграцією з природним і міським середовищем, поліфункціональністю просторової структури, використанням сценарної організації простору та орієнтацією на активну взаємодію з відвідувачем. Особливого значення набуває формування відкритих громадських просторів як середовищ соціальної комунікації та культурного обміну.

Таким чином, культурно-етнографічний центр доцільно розглядати не лише як об'єкт експозиційної діяльності, а як цілісний архітектурно-просторовий комплекс, що формує культурну ідентичність території, забезпечує інтеграцію історико-культурної спадщини у сучасний контекст та виступає активним елементом суспільного життя. Сформульовані теоретичні положення та виявлені тенденції є методологічною основою для подальшої розробки архітектурно-просторової концепції проєктного об'єкта у наступних розділах дипломної роботи.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУАРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА КУЛЬТУРНО- ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ

2.1 Принципи формування архітектурного простору

Теоретичне підґрунтя формування архітектурного середовища культурно-етнографічного центру базується на синтезі засад сценарного моделювання та критичного регіоналізму. Простір об'єкта розглядається як складна, багаторівнева система, де архітектурна форма є не лише оболонкою для функцій, а активним учасником соціокультурних процесів.

У межах даного дослідження виокремлено фундаментальні принципи, що визначають концептуальний вектор проєктування:

1. Принцип сценарно-подієвої організації простору

Даний принцип ґрунтується на концепції деконструктивізму та «архітектури як події», де просторова морфологія розглядається як похідна від послідовності соціальних сценаріїв. Згідно з теорією Б. Чумі, архітектурне середовище детермінується не статичною функцією, а динамічною взаємодією суб'єкта з простором за формулою «подія + рух + простір» [40]. Архітектура перестає бути статичною і набуває ознак динамічної системи, що активується під час руху та взаємодії користувача з об'єктом (див. рис. 2. 1).



Рис. 2. 1 Схема принципу сценарно-подієвої організації простору (авторська розробка)

Яскравою ілюстрацією цього підходу є концепція «Fun Palace» Седріка Прайса та Медіатеки в Сендаї [41], де відсутність капітальних перегородок і наявність універсальних платформ дозволяє простору генерувати нескінченну кількість подієвих сценаріїв (див. рис. 2. 2).

Передбачається формування просторової послідовності – від «експозиційного прологу» (вхідна група, територія парку) до «кульмінаційних вузлів» (атріум, зони майстерень). Архітектурні елементи (світлові ліхтарі, панорамні вікна, внутрішні переходи) виступають інструментами режисури візуального досвіду. Як результат – створення імерсивного середовища, де кожен відвідувач стає учасником культурної події, а не просто спостерігачем.

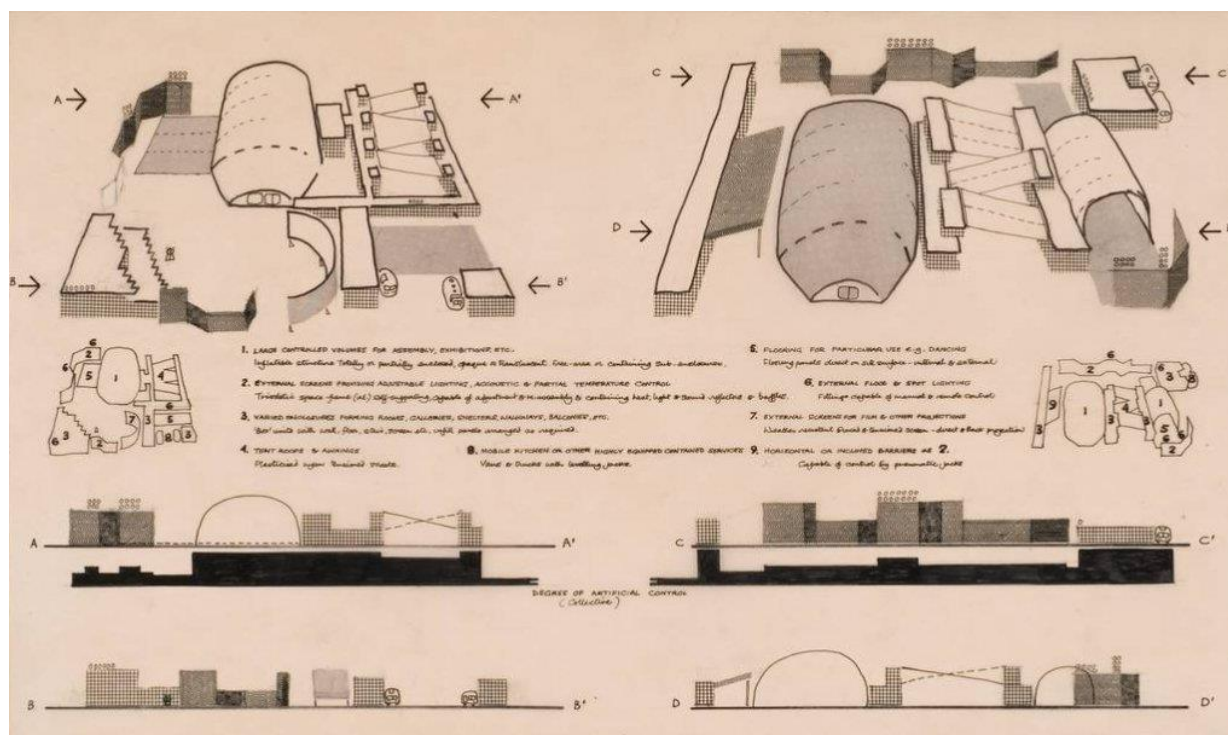


Рис. 2. 2 Fun Palace, проєктна пропозиція, Седрік Прайс і Медіатека, 1972 р. [31]

2. Принцип критичного регіоналізму та контекстуальної цілісності

Цей принцип апелює до теоретичної парадигми критичного регіоналізму К. Фремптона [42] та феноменології місця К. Норберг-Шульца [43]. Він виступає як опозиція до глобалістичної стандартизації («архітектури без місця») і вимагає глибокої інтеграції об'єкта в природний та історико-культурний ландшафт,

заперечує поверхневу декоративність на користь глибокого зв'язку з ландшафтом та кліматичними особливостями регіону.

Еталонним втіленням є Центр саамської культури «Sajos» у Фінляндії (арх. HALO Architects), де складна зіркоподібна форма будівлі дозволила інтегрувати об'єм у хвойний ліс без порушення екосистеми, а темні дерев'яні фасади розчинили архітектуру в природному контексті (див. рис. 2. 3) [28].

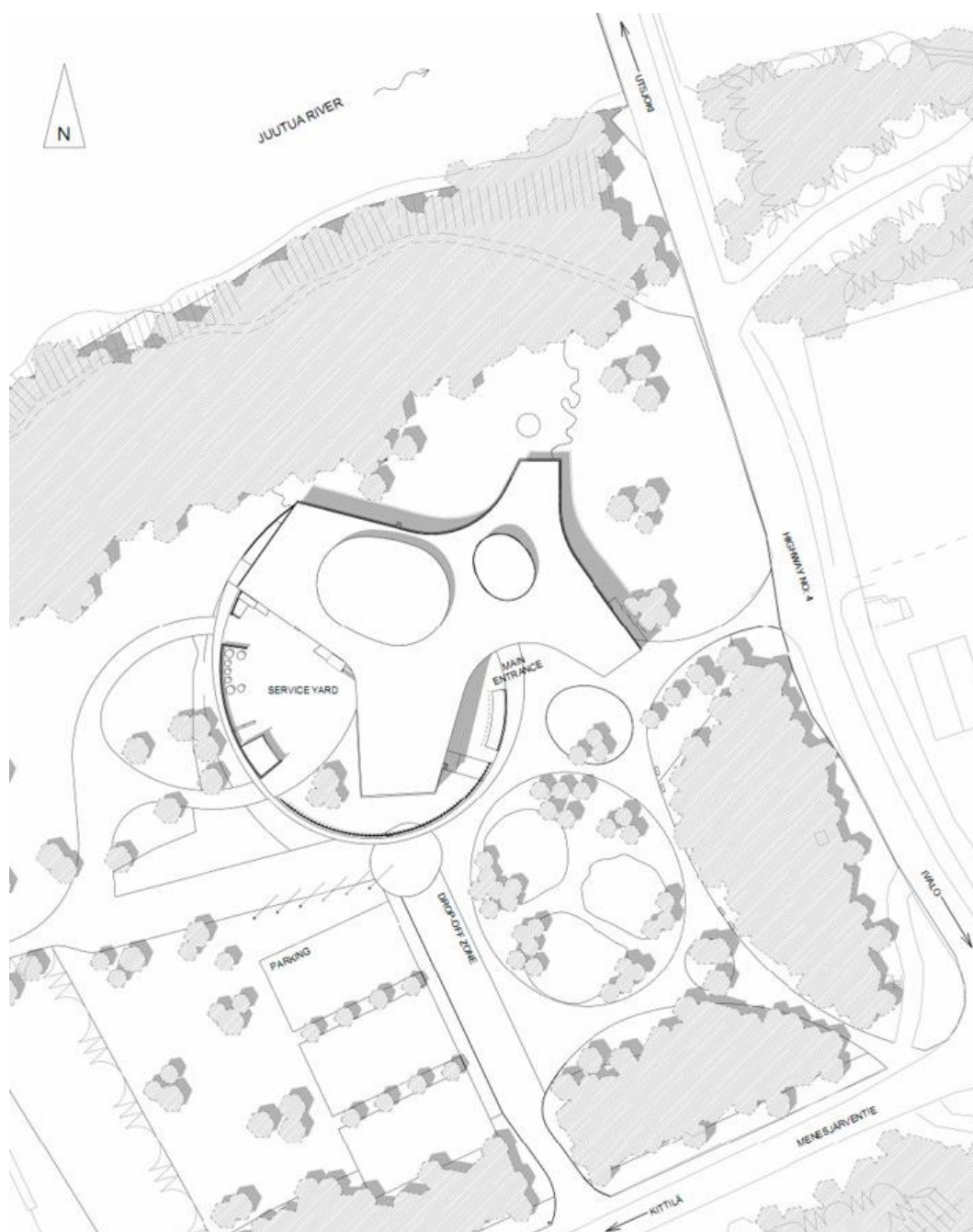


Рис. 2. 3 Генеральний план, Центр саамської культури "Sajos", HALO Architects, Інарі, Фінляндія, 2012 р. [28]

Інтеграція будівлі в рельєф та прибережну зону річки Бистриця. Форма об'єкта має впливати з особливостей місця, враховуючи природне освітлення, напрямки панівних вітрів та існуючі зелені насадження парку. Це формує «екзистенційний простір», який відчувається як органічне продовження ландшафту, забезпечуючи неперервність культурного коду. Замість прямого цитування історичних стилів, принцип вимагає абстрактної реінтерпретації локального коду через сучасну тектоніку.

3. Принцип феноменологічної тактильності та матеріальної щирості

Архітектурне середовище формується через полісенсорне сприйняття. Матеріал виступає як основний носій пам'яті та емоційного комфорту. Принцип базується на філософії скандинавської гуманістичної архітектури, яка критикує сучасний «окуляроцентризм» (домінування візуального сприйняття) на користь полісенсорного, тілесного досвіду взаємодії з простором [44].

Ратуша в Сяйнятсало (див. рис. 2. 4), де майстерне поєднання необробленої цегли, дерева та спрямованого природного світла створює сакральну, глибоко тактильну атмосферу, що резонує з історичним контекстом [45].

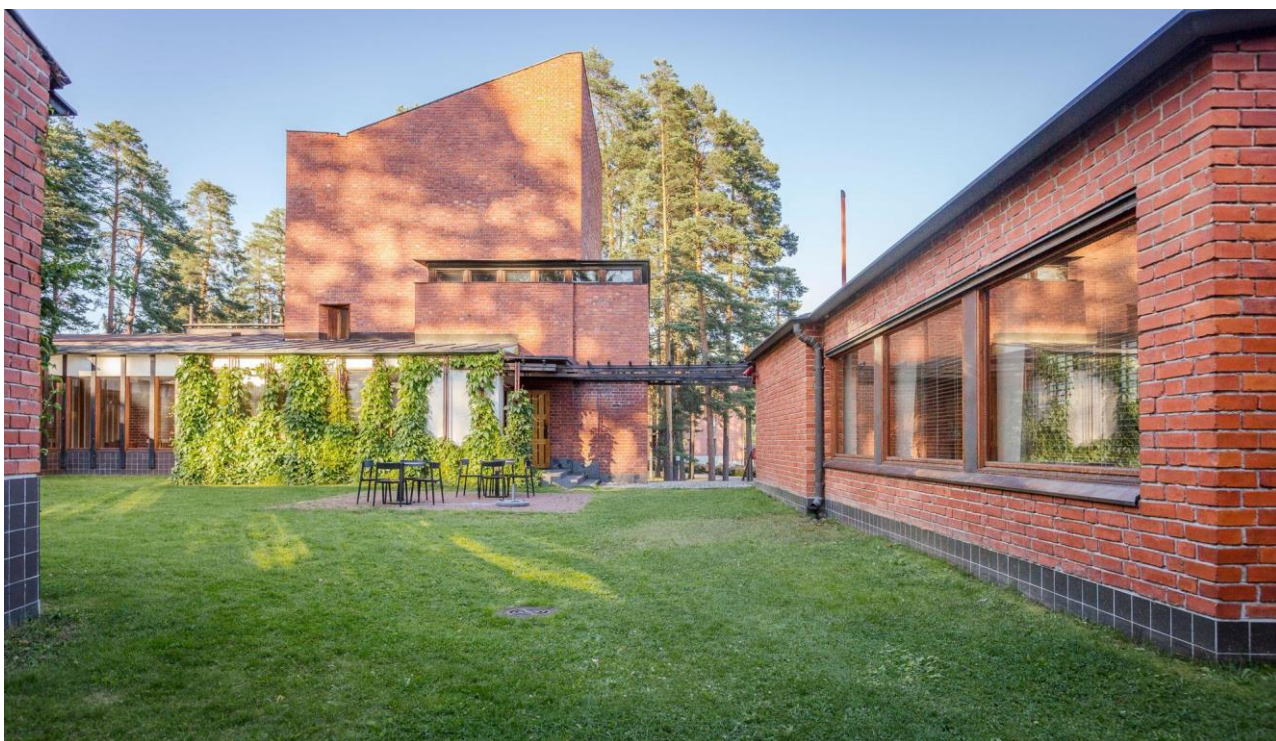


Рис. 2. 4 Ратуша, Сяйнятсало, А. Аалто, 1952 р. [45]

Пріоритетне використання натуральних матеріалів (масив дерева, цегла, камінь, кераміка) з виразною фактурою. Вибір матеріалів базується на їхній здатності старіти «благородно» та створювати відчуття психологічного тепла й затишку, що є критично важливим для етнографічних центрів. Передбачає створення гуманістичного простору, орієнтованого на фізичне та емоційне благополуччя людини.

Застосування зазначених принципів дозволяє сформувати цілісну теоретичну модель культурно-етнографічного центру не як статичної оболонки-сховища, а як складної феноменологічної та множинної сценарної системи. Такий підхід забезпечує соціальну життєздатність об'єкта, його інтегрованість у міську тканину Бобровиці та відповідність сучасним естетичним і функціональним вимогам громади. Визначені принципи слугують фундаментом для подальшої розробки функціонально-планувальної структури та ландшафтних рішень комплексу.

2.2 Методи і прийоми функціонально-планувальної організації

Реалізація визначених теоретичних принципів вимагає застосування специфічного проектного інструментарію. У межах даного дослідження базовим виступає метод сценарного моделювання, який дозволяє перейти від абстрактних соціокультурних програм до конкретних об'ємно-планувальних рішень.

Джон Крістофер Джонс у своїй праці «Design Methods» [46] запропонував три ключові етапи проектного процесу (див. рис. 2. 5), що цілком відповідають сценарному підходу:

1. *Дивергенція (аналітична стадія)*: декомпозиція загальної функції культурно-етнографічного центру на множину локальних сценаріїв (навчальні майстерні, експозиції, рекреація, адміністрування).
2. *Трансформація (стадія пошуку форми)*: моделювання просторових зв'язків між виявленими сценаріями, визначення точок їхнього перетину та синергії.

3. *Конвергенція (синтезуюча стадія)*: кристалізація остаточної функціонально-планувальної структури з урахуванням нормативних, конструктивних та контекстуальних обмежень [46].



Рис. 2. 5 Схема послідовності етапів (авторська розробка)

Для практичного втілення методу сценарного моделювання в об'ємі будівлі пропонується використання комплексу з 4 архітектурно-просторових прийомів:

1. Прийоми: моделювання поведінки та театралізація

Моделювання поведінки користувача — це створення моделей (графічних, текстових, цифрових), які показують, як людина пересувається, реагує, використовує простір у різних умовах. Враховується багатоваріантність, сезонність, соціальні ролі (див. Рис. 2. 6).



Рис. 2. 6 Безперервний пам'ятник, Суперстудіо, 1970 р., колажі [47]

У проєкті «Безперервний пам'ятник» Суперстудіо, архітектура представлена як нескінченна решітка, яка всотує в себе середовище. Вони пропонували архітектуру як носія культурного повідомлення, з іронією, критикою споживацтва, новими моделями взаємодії.

Театралізація середовища – впровадження просторових рішень, що передбачає розгляд архітектурного середовища як «сцени» для розгортання соціальних та культурних сценаріїв. Архітектура перестає бути статичною і набуває ознак динамічної системи, що активується під час руху та взаємодії користувача з об'єктом. Середовище, де кожен відвідувач стає учасником культурної події, а не просто спостерігачем. [48].

2. Прийом семантичної колажності

Цей прийом базується на постмодерністській практиці роботи зі спадщиною, адаптованій до сучасних технологій. Він дозволяє уникнути буквального копіювання історичних зразків народного зодчества (музеїфікації), пропонуючи натомість їхню тектонічну інтерпретацію [49].

Практичне застосування: комбінування різних морфологічних архетипів в одному об'ємі. Наприклад, використання абрису традиційного двосхилого даху Полісся, але виконаного з перфорованого металу або скла. У планувальній структурі прийом колажності проявляється через інтеграцію автономних об'ємів («будівель у будівлі») в єдиний великопролітний простір хабу або реконструкції які поєднують сучасне з минулим.

Наприклад навчальний центр «CPFB Education Center» (див. рис. 2. 7) у Бельгії, який розташувався у колишньому поштовому відділенні. Об'єми розділені на частини як функціонально, так і просторово. Проєкт базується на перетворенні будівлі колишнього поштового відділення у сучасний освітній простір, що дозволяє актуалізувати історичну споруду без втрати її ідентичності. Таке рішення забезпечує раціональне використання міських ресурсів та повертає колишній технічний об'єкт до активного соціокультурного життя громади. Характерний силует будівлі із традиційними формами даху переосмислюється через використання сучасних матеріалів та відкритих планувальних систем [50].



Рис. 2. 7 CPFB Education Center, Бельгія, archipelago, 2024 р. [50]

3. Прийом феноменологічного (тактильного) зонування

Спираючись на естетику скандинавського регіоналізму, функціональне зонування об'єкта підсилюється не лише планувальними межами, а й зміною матеріально-текстурних характеристик середовища [51].

Практичне застосування: використання різних матеріалів для кодування функцій: "теплі" тактильні матеріали (дерево масиву, текстиль) застосовуються у зонах тривалого перебування та зосередженості (бібліотека, читальні зали, коворкінг) (див. рис. 2. 8), тоді як транзитні та масові зони (вестибюль, виставковий хол) формуються з використанням "холодних" і зносостійких матеріалів (полірований бетон, натуральний камінь, цегла) (див. рис. 2. 9).

Таким чином, феноменологічне зонування дозволяє структурувати складний поліфункціональний простір центру без використання жорстких фізичних бар'єрів, зберігаючи при цьому візуальну цілісність, перетікання просторів та загальну "прозорість" будівлі.

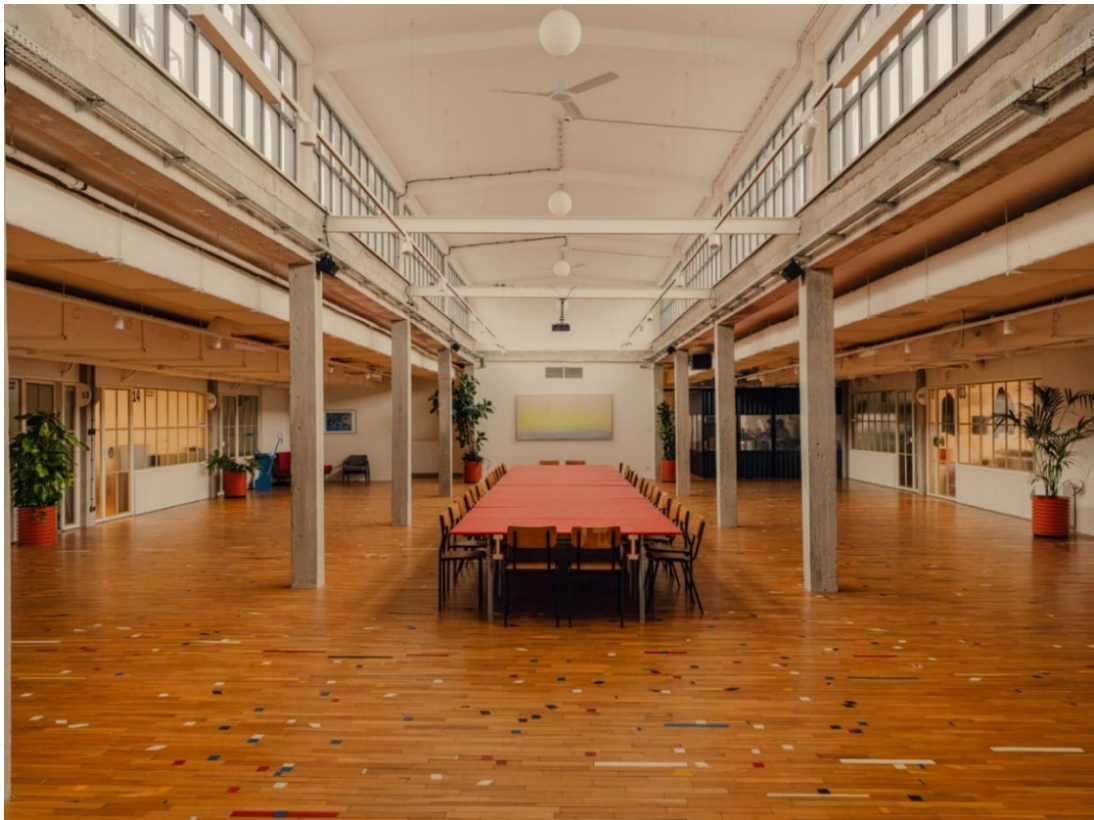


Рис. 2. 8 Коворкінг, Non-Commercial Cultural Hub, IPA Filip Kozarski + Roark Studio, 2025 р. [52]

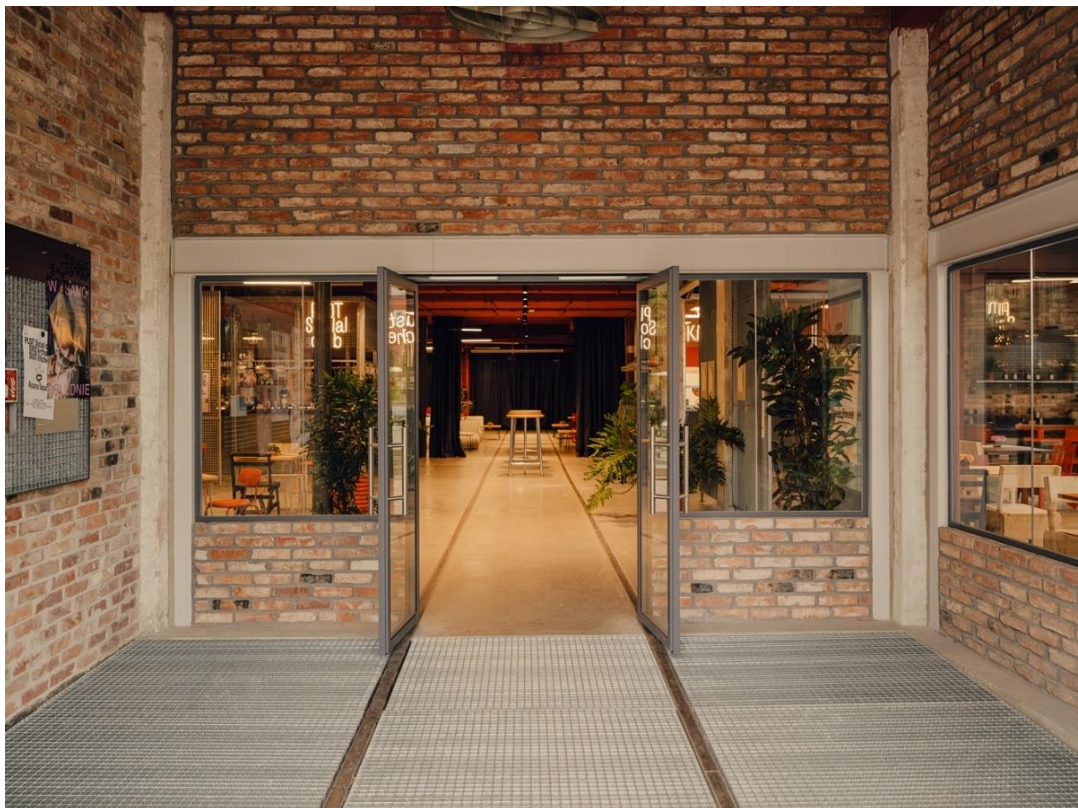


Рис. 2. 9 Хол, Non-Commercial Cultural Hub, IPA Filip Kozarski + Roark Studio, 2025 р. [52]

Застосування методу сценарного моделювання у поєднанні з арсеналом із трьох архітектурно-просторових прийомів (театралізації, колажності та тактильного зонування) формує комплексний інструментарій архітектора. Даний методологічний підхід дозволяє відійти від типологічних шаблонів проєктування культурних установ і створити в Бобровиці унікальну просторову модель, яка є технологічно сучасною, соціально орієнтованою та глибоко вкоріненою в локальний контекст.

2.3 Особливості ландшафтно-середовищної організації

Ландшафтно-середовищна організація культурно-етнографічного центру розглядається як невід’ємна частина загального архітектурного сценарію, де природний контекст парку ім. Катериничів виступає активним компонентами композиції. Теоретичний підхід базується на засадах критичного регіоналізму, що вимагає розмиття меж між архітектурним об’ємом та оточенням, перетворюючи ландшафт на «зовнішній інтер’єр» [53].

У межах сценарного проєктування ландшафтне середовище структурується за наступними особливостями:

1. Сценарне моделювання «ландшафтних треків»

Відповідно до стадії дивергенції, територія закладу розподіляється на послідовність відкритих просторів, що формують різні поведінкові сценарії.

Маршрути відвідувачів проєктуються як «сценарні треки», що ведуть від урбанізованої тканини міста до природного затишку. Кожна точка огляду розглядається як елемент театралізації, де архітектура центру відкривається у різних ракурсах (див. рис. 2. 10) [54].

Додатково формування таких маршрутів передбачає створення ієрархії просторових вузлів — від активних громадських площ до камерних рекреаційних зон, що забезпечує поступове занурення відвідувача у середовище. Використання озеленення, малих архітектурних форм та водних елементів підсилює та формує візуальні акценти та сприяє емоційному сприйняттю простору.

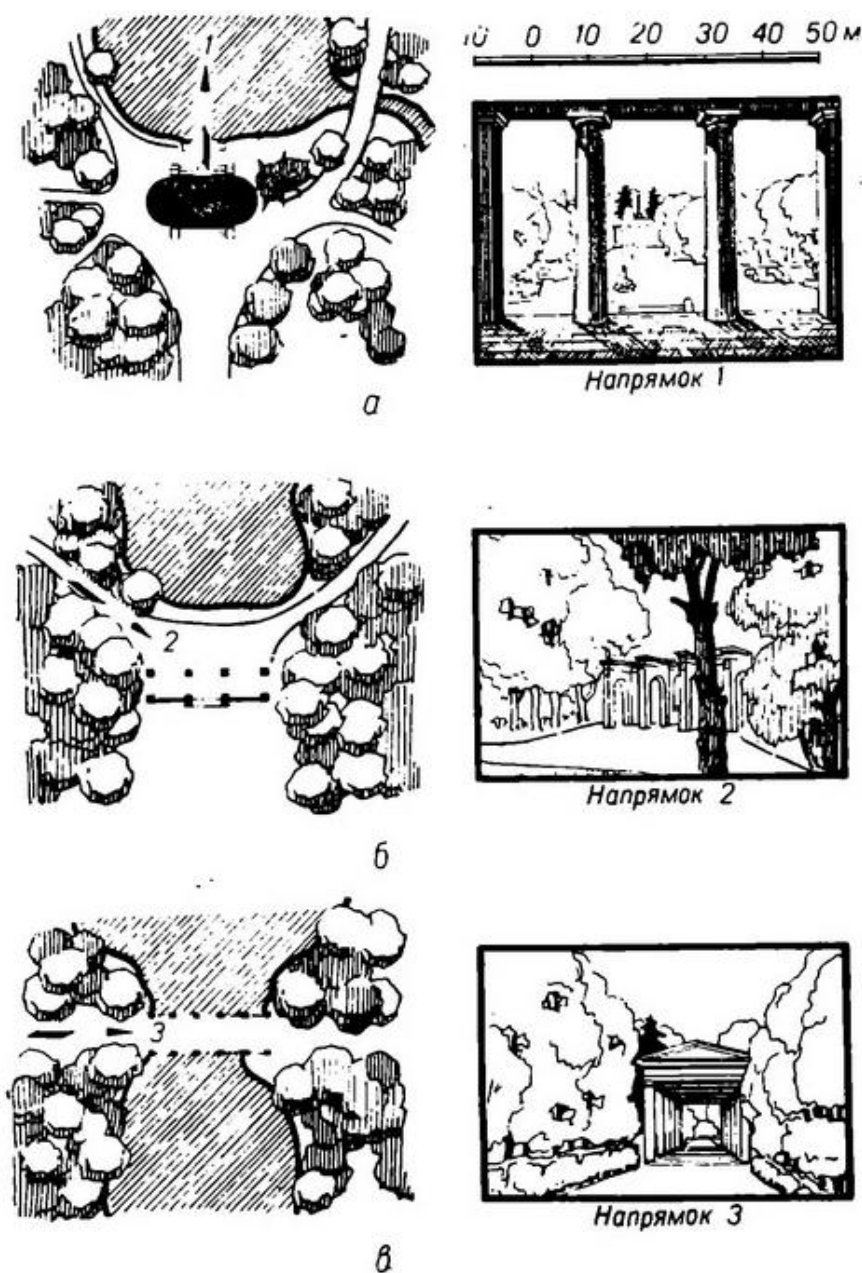


Рис. 2. 10 Прийом розміщення архітектурних об'єктів біля водного простору: а - Уманський парк Софіївка; б - Білоцерківський парк Олександрія; в - Тростянецький парк [54]

2. Принцип органічної інтеграції в дендрологічну структуру

Архітектурна форма підпорядковується існуючій сітці насаджень парку, мінімізуючи втручання в екосистему. Замість вирубки дерев передбачається прийом «вписування» об'ємів у вільні від насаджень зони (див. рис. 2. 11). Це відповідає скандинавській традиції, де дерева інтегруються безпосередньо в структуру терас або атріумів, розмиваючи межу між «внутрішнім середовищем» та «зовнішнім середовищем» [28].



Рис. 2. 11 Juvet Landscape Hotel, Jensen & Skodvin Architects, 2008 р. [55]

Висновки до розділу 2

У другому розділі було сформовано теоретико-методологічний апарат формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів. За результатами дослідження зроблено наступні висновки:

Визначено систему принципів (сценарно-подієвої детермінації, критичного регіоналізму та феноменологічної тактильності), які дозволяють трансформувати архітектурний об'єкт із статичної споруди-сховища на динамічну соціально-просторову платформу. Встановлено, що архітектурна форма має детермінуватися соціокультурними сценаріями за формулою «подія + рух + простір».

Обґрунтовано застосування методу сценарного моделювання, що базується на циклічному процесі «дивергенція — трансформація — конвергенція». Цей метод забезпечує перехід від абстрактної програми закладу до гнучких об'ємно-

планувальних рішень, здатних адаптуватися до мінливих потреб громади м. Бобровиця.

Систематизовано архітектурно-просторові прийоми (театралізація, семантична колажність, тактильне зонування та інтеріоризація ландшафту), які є інструментами практичної реалізації теоретичної моделі. Використання цих прийомів дозволяє створити імерсивне середовище, яке стимулює активну участь відвідувача в етнокультурному житті міста.

Виявлено особливості ландшафтно-середовищної організації, що полягають у режисурі «ландшафтних треків» та органічній інтеграції будівлі в структуру парку ім. Катериничів. Доведено, що прийом «вписування» у середовище є ключовим фактором створення гуманістичного архітектурного середовища, що відповідає сучасним вимогам інклюзивності та екологічності.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ ЦЕНТРІВ

3.1 Генеральний план та інтеграція комплексу в середовище м. Бобровиця

Вибір локації для проєктування культурно-етнографічного центру має глибоке історичне обґрунтування. Територія проєктування безпосередньо пов'язана зі спадщиною родини Катериничів, яка відіграла ключову роль у містобудівному, промисловому та соціокультурному розвитку м. Бобровиця. Родина Катериничів походить із давнього козацького роду. Їхній вплив на українську культуру є значним.

У 1895 році за проєктом архітектора Семена Лазарєва-Станіщева було збудовано Палац родини Катериничів (див. рис. 3. 1). Загальна корисна площа будівлі становить 1144 кв. м. Архітектурне рішення будівлі має виражені риси історизму: екстер'єр характеризується псевдоготичним фасадом із характерними баштами та автентичним кованим оздобленням ганку; в інтер'єрах частково збереглися автентичні каміни, оригінальна ліпнина, столярні вироби, литі елементи [56].

На сьогодні об'єкт перебуває у власності територіальної громади Бобровицької міської ради.



Рис. 3. 1 Палац Катериничів, Семен Лазарєв-Станіщев, Бобровиця, 1895 р. [56]

В об'ємно-просторовому та архітектурно-художньому вирішеннях будівля є яскравим та рідкісним зразком романтичної течії цегляного стилю [58].

Екстер'єр: фасади виконані з відкритої цегли без застосування штукатурки. Декоративне вирішення площин формується виключно за рахунок цегляної кладки. Будівля має псевдоготичні риси з характерними баштами (одна з яких завершується конусним дахом). Окрему цінність становить парадний ганок із навісом, виконаним із застосуванням кованих та сталепрокатних елементів, а також художнього лиття (див. рис. 3. 1) .

Інтер'єр: будинок зберіг високий ступінь автентичності матеріально-технічної структури. До ціннісних елементів належать: первісні сходи з литим чавунним огородженням, ділянки підлог із паркетних щитів (у південно-західній башті) та керамічної плитки, мармурові підвіконня, тягнуті карнизи, автентичні кахельні печі та каміни (див. рис. 3. 2). Унікальним інженерним рішенням є збережені внутрішні вбудовані жалюзі (ролети) з первісною фурнітурою (виробництва тульських заводів) та канали системи повітряного і пічного опалення.



Рис. 3. 2 Відтворений інтер'єр, Палац Катериничів, Семен Лазарєв-Станіщев, Бобровиця, 1895 р. [56]

Етапи розбудови: у 1897 – 1899 роках до південно-західного фасаду було прибудовано зимовий сад, що мав засклений зенітний ліхтар форми призматичної

піраміди на сталепрокатних конструкціях. Наприкінці 1920-х – на початку 1930-х років до зимового саду прибудували об'єм актової.

Формування садово-паркового ансамблю розпочалося у другій чверті XIX століття. Парк становить невід'ємну складову комплексу (див. рис. 3. 3). Збереглися елементи первісної планувальної структури, окремі вікові дерева та частково осушений ставок (див. рис. 3. 4). Огорожа з брамою, зведена з цегли у той же період, є важливим містобудівним елементом ансамблю (див. рис. 3. 5; рис. 3. 6).

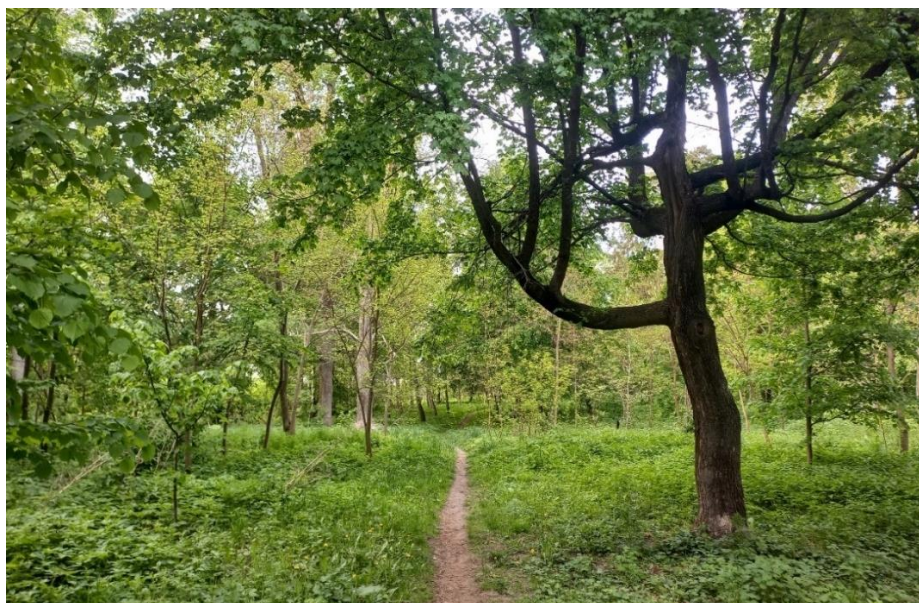


Рис. 3. 3 Центральна частина парку, прилегла територія палацу Катериничів



Рис. 3. 4 Озеро, парк біля палацу Катериничів



Рис. 3. 5 Залишки цегляної огорожі, палац Катериничів



Рис. 3. 6 Залишки цегляної огорожі, палац Катериничів

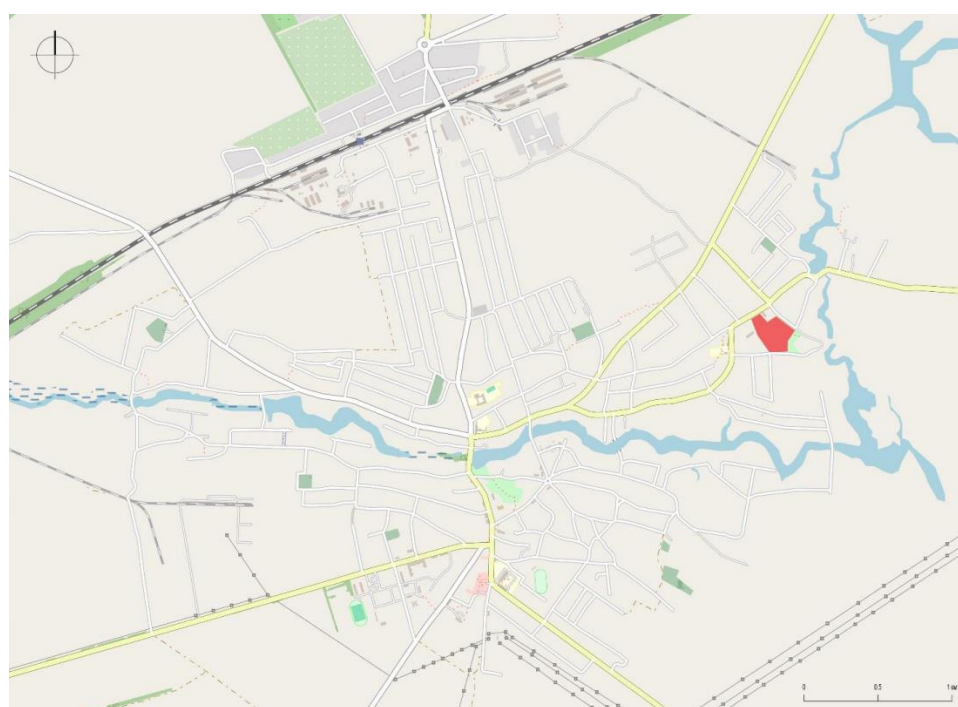
Після 1917 року садиба була націоналізована, використовувалася як клуб цукрового заводу, а пізніше (до 2002 року) – як школа та бібліотека. Нині тут функціонує філія публічної бібліотеки з музейною експозицією, а в підвалі

облаштовано укриття. У 2025 році комплекс рекомендовано до занесення до Переліку об'єктів культурної спадщини Чернігівської області [57].

Для архітектурної концепції культурно-етнографічного центру ця спадщина є фундаментальною. Вона диктує необхідність до делікатного інтегрування нових об'ємів у збережену дендрологічну структуру парку, використання цегли як основного формотворчого матеріалу (відсилання до "цегляного стилю" палацу), відновлення первісної просвітницької та культурної функції місця, закладеної родиною Катериничів.

Розробка генерального плану базується на глибокому аналізі вихідних даних ділянки проєктування та її історико-культурного потенціалу.

Містобудівні та територіальні характеристики. Ділянка площею 5,19 га розташована в межах адміністративної забудови м. Бобровиця Чернігівської області. Відповідно до даних Державного земельного кадастру [59], територія має цільове призначення 03.01 – для будівництва та обслуговування будівель громадської забудови (див. Рис. 3. 7).



Умовні позначення:

- ділянка проєктування

Рис. 3. 7 Схема розташування ділянки (авторська розробка)

Об'єкт знаходиться в оточенні сформованої малоповерхової житлової забудови, що забезпечує сприятливе соціальне середовище. Вибір локації обумовлений розташуванням тут у минулому історичної садиби меценатів Катериничів. Палац та прилеглий парк формують «пам'ять місця», що стає основою для архітектурної концепції центру.

Обмеження та природні чинники. Близькість річки Бистриця та системи місцевих ставків створює особливий мікроклімат. Озеро, що знаходиться на території передбачає 3 м відступу для будівництва (див. Рис. 3. 8).

Прилегла територія навколо історичного палацу Катериничів є громадською зоною і не передбачає втручання. Основним джерелом антропогенного впливу є автотранспорт по вул. 30 років Перемоги, що прилягає до південної межі ділянки. На півдні ділянки розташований ГРП, для якого є обмеження від 10 м до забудови.



Рис. 3. 8 Схема обмежень на ділянці (авторська розробка)

Розробка генерального плану базується на принципах критичного регіоналізму та сценарного моделювання, що передбачає глибоку інтеграцію об'єкта в існуючий історико-ландшафтний контекст парку ім. Катериничів. Ділянка проєктування розташована в зоні активного рекреаційного тяжіння громади, що вимагає делікатного підходу до зонування та збереження дендрологічного каркаса.

Проєктне рішення генерального плану реалізується через наступні містобудівні заходи:

1. Композиційно-планувальна інтеграція

Об'єкт проєктування розглядається як новий соціокультурний акцент, що замикає на собі основні пішохідні осі парку. Спираючись на феноменологічний підхід, будівля орієнтована так, щоб максимізувати візуальні зв'язки з історичною садибою Катериничів, реалізуючи принцип «контекстуальної автентичності».

Метод: застосування прийому геопластики дозволяє «вживити» будівлю в рельєф, де будівля стає фізичним продовженням паркових прогулянкових доріжок. Таким чином, будівля не домінує над парком, а виступає як його функціональне завершення.

2. Сценарне зонування території

Згідно з методологією сценарного проєктування [40], територія генерального плану розподілена на функціональні сектори, що відповідають різним часовим та подієвим сценаріям:

Сектор «вхідної групи»: розташований з боку дороги, виконує роль «міської вітальні». Це відкрита площа для проведення масових заходів, ярмарків та фестивалів.

Сектор «етно-експозиції просто неба»: Інтегрований у структуру паркових насаджень, де архітектурні форми малих масштабів (павільйони, майстерні) нанизані на «сценарні треки».

Сектор «тихої рекреації»: орієнтований на прибережну зону озера, де ландшафтні рішення передбачають створення зон споглядання та екологічних стежок.

3. Транспортно-пішохідна організація та інклюзивність

Пішохідна мережа генплану розроблена за принципом ієрархічності. Основні маршрути забезпечують найкоротший зв'язок між будівлями.

Нормативне обґрунтування: організація безбар'єрного середовища виконана згідно з ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» [10]. Всі ухили пішохідних шляхів не перевищують 8% (1:12), а в місцях перетину з проїздами передбачені пониження бордюрного каменю.

4. Екологічна стійкість та баланс території

Згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» [5], проєкт зберігає баланс між забудованою та зеленою територіями, де коефіцієнт озеленення ділянки перевищує нормативні 40%.

Засоби: використання екологічних покриттів, що забезпечують природний дренаж опадів. Збереження існуючих цінних порід дерев інтегровано в «сценарний план» руху відвідувача.

Характеристики ділянки та техніко-економічні показники (ТЕП) генерального плану узагальнено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні техніко-економічні показники генерального плану		
Найменування показників	Од. виміру	Показник
Площа ділянки у межах проєктування	га	53
Площа забудови	м ²	8 131
Площа мощення (проїзди, тротуари, площі)	м ²	4 000
Площа озеленення	м ²	517 869
Щільність забудови ділянки	%	1,6
Відсоток озеленення	%	97

Інтеграція культурно-етнографічного центру в середовище Бобровиці через сценарне моделювання дозволяє створити багатофункціональний рекреаційний

вузол. Об'єкт не лише зберігає природну цінність парку ім. Катериничів, а й ревіталізує його, створюючи умови для безперервного соціокультурного діалогу громади з власною історією та ландшафтом.



Рис. 3. 9 Концептуальна схема генерального плану та інтеграції об'єкта в структуру м. Бобровиця (авторська розробка)

3.2 Архітектурно-планувальні рішення культурно-етнографічного центру

Просторова структура будівлі розроблена за методом сценарного моделювання, де кожен функціональний блок має автономність, але інтегрований у спільний комунікаційний каркас. Об'ємно-просторова композиція складається з декількох взаємопов'язаних блоків, що дозволяє диференціювати потоки відвідувачів та забезпечити автономність процесів.

Перший поверх: рівень активної комунікації

На першому поверсі реалізовано сценарій «відкритої міської вітальні» (див. Рис. 3. 10): головний вхід орієнтований на схід, до основної транспортної артерії.

Вестибюль площею близько 320 м² включає зону ресепшену, каси, пост охорони та гардероб. Суцільне застління створює ефект безбар'єрності між парком та інтер'єром.



Рис. 3. 10 План 1-го поверху, культурно-етнографічний центр, Бобровиця

Експозиційний хаб (північне крило): праворуч від входу розташований основний відкритий зал. Простір організовано за принципом «перетікання», що дозволяє проводити як тимчасові виставки, так і розміщувати постійну етнографічну колекцію. Далі перетікає у великий масив з галереєю та виставковими залами різного типу.

Освітній кластер (південне крило): включає майстерні народних ремесел, лекційні зали та архіви. Сценарій передбачає активне залучення дітей та дорослих до вивчення історії.

Кафе розташоване в глибині будівлі, орієнтоване вікнами на парк. Проект передбачає повний технологічний цикл кухні розрахований на 88 місць та 40 місць в їдальні при готелі.

Готельний блок розташований у північно-західній частині ділянки. Складається з двомісних номерів підвищеної комфортності для дослідників, етнографів та відвідувачів, які хочуть наповну відчувати атмосферу місця.

Актовий зал винесений в окремий блок на півночі ділянки для проведення концертів та фестивалів, що забезпечує акустичну ізоляцію навчальних зон.

Другий поверх: рівень поглибленого вивчення та дослідження

На другому рівні інтенсивність руху знижується, поступаючись місцем сценаріям зосередженості та науці.

Другий поверх продовжує логіку зонування: експозиції, де відвідувач може спостерігати за експонатами першого поверху з антресолей та окремі виставкові зали, кабінети для теоретичних занять, лекційні зали, адміністративні приміщення та лабораторії. Готельний блок продовжує двомісні номери (див. Рис. 3. 11).



Рис. 3. 11 План 2-го поверху, культурно-етнографічний центр, Бобровиця

Підвальний поверх: Технологічне забезпечення та безпека

Підвальний рівень – споруда подвійного призначення (СПП) із захисними властивостями протирадіаційного укриття (ПРУ), розрахована на 1100 осіб (див. Рис. 3. 12). У мирний час ці приміщення функціонують як архіви етнографічних фондів та додаткові ремісничі майстерні. Таке рішення забезпечує постійний температурно-вологісний контроль у приміщеннях та підтримує їх у стані готовності до використання як ПРУ (протирадіаційне укриття).

У разі небезпеки працює безпосередньо як укриття, не лише для відвідувачів, а й для місцевих жителів. Має всі необхідні приміщення передбачені ДБН В.2.2-5:2023 "Захисні споруди цивільного захисту" [40].

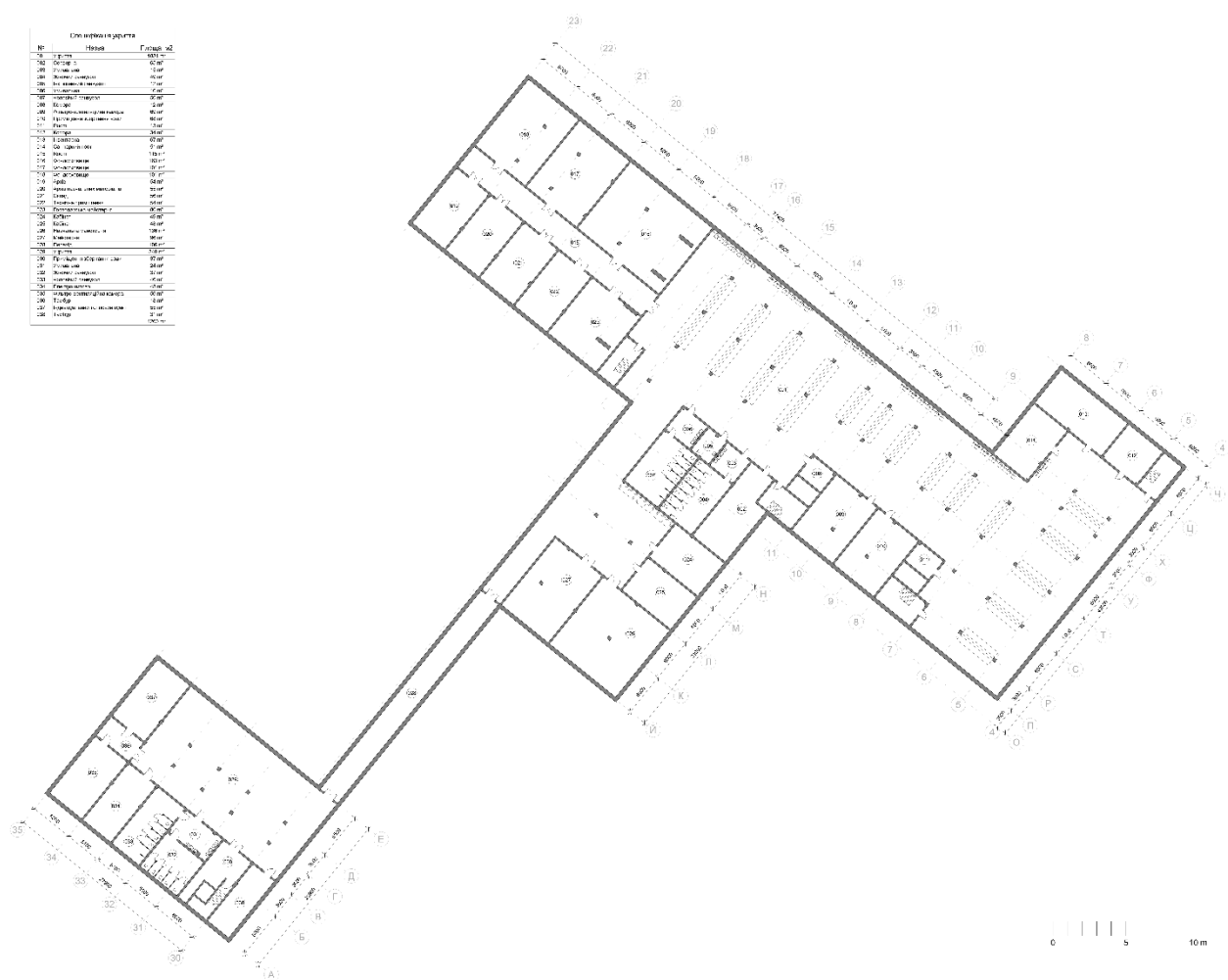


Рис. 3. 12 План підвалу, культурно-етнографічний центр, Бобровиця

Конструктивна система культурно-етнографічного центру розроблена як логічне продовження архітектурної концепції критичного регіоналізму, що передбачає використання екологічних матеріалів та інноваційних методів деревообробки. В основі технічного рішення лежить принцип поєднання традиційних текстур із високотехнологічними системами енергоефективності та цивільного захисту.

Процес формування об'ємно-просторової структури базується на методі деформації традиційного архітектурного архетипу. Вихідна прямокутна форма піддається вертикальному зміщенню окремих точок гребеня покрівлі, що наочно продемонстровано у схемі (див. рис. 3. 13). Така геометрична трансформація дозволяє отримати складну асиметричну оболонку, де похилі площини покрівлі функціонально переходять у вертикальні площини світлових ліхтарів. Отриманий результат забезпечує не лише виразний силует будівлі в парковому ландшафті, а й створює умови для ефективної природної інсоляції та аерації внутрішніх приміщень.

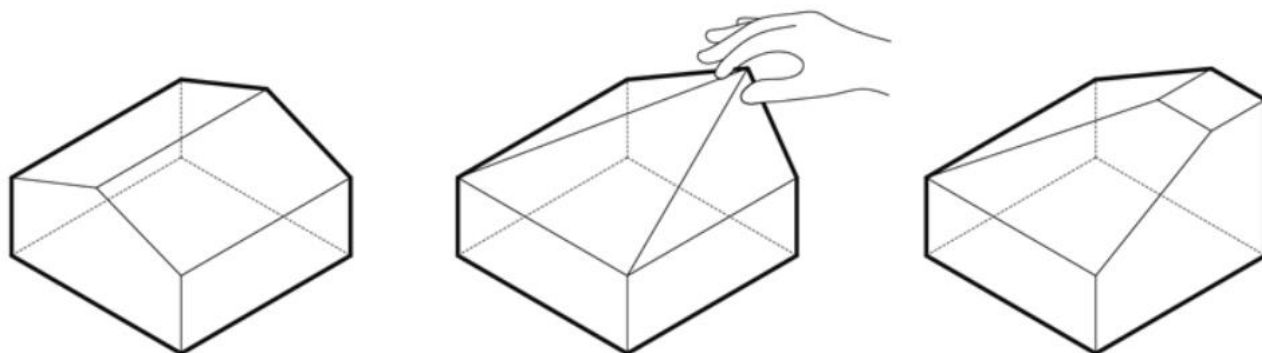


Рис. 3. 13 Концепція створення даху [60]

Для реалізації складної геометрії об'єкта прийнята комбінована каркасна система. Основними несучими елементами виступають:

Дерев'яний каркас виконаний із масивних дубових стійок та балок. Використання натуральної деревини забезпечує високу екологічність та відповідає принципу матеріальної щирості.

Основним несучим елементом будівлі обрано монолітний залізобетонний безригельний каркас з сіткою колон 6*6 м. Такий крок колон є оптимальним для типології культурно-освітніх центрів, оскільки забезпечує максимальну гнучкість планувальних рішень (open space) у зонах виставкових залів та вестибюля, дозволяючи вільно трансформувати внутрішній простір.

Вертикальні несучі конструкції спираються на суцільну залізобетонну фундаментну плиту завтовшки 250 мм, що гарантує рівномірний розподіл навантажень у складних гідрогеологічних умовах.

Верхній ярус будівлі реалізується через комбінування бетонного каркаса з системою масивної деревини (CLT-панелі та дубові балки). Для втілення концепції «витагнутої покрівлі» застосовуються похилі дерев'яні стійки та сталеві підсилюючі профілі у вузлах найбільших прольотів.

Зовнішні стіни та похилі площини даху спроектовані за принципом багатошарових безкаркасних панелей, що забезпечують монолітність теплоізоляційного контуру. Конструктивний вузол «сендвіча» включає: внутрішній та зовнішній шари з OSB-плит завтовшки 15 мм, середній термоізоляційний шар із екструдованого полістиролу завтовшки 220 мм, що гарантує високі енергоефективні показники будівлі.

Внутрішнє оздоблення в основному виконується масивом деревини (15–25 мм), що покращує акустичні характеристики залів та створює тактильний комфорт.

Естетична та захисна оболонка будівлі реалізується через використання традиційного дерев'яного гонту (див. рис. 3.14). Дубова дранка завтовшки 10 мм монтується на систему подвійного решетування, що забезпечує необхідний вентиляційний зазор для довговічності деревини. Застосування гонту дозволяє архітектурному об'єму «обтікати» складні кути та злами покрівлі, формуючи цілісний тектонічний образ, який гармоніює з фактурою кори вікових дерев парку ім. Катериничів. Система водовідведення спроектована як прихована: жолоби з нержавіючої сталі інтегровані безпосередньо в конструкцію покрівельного пирога, не порушуючи чистоту ліній екстер'єру.

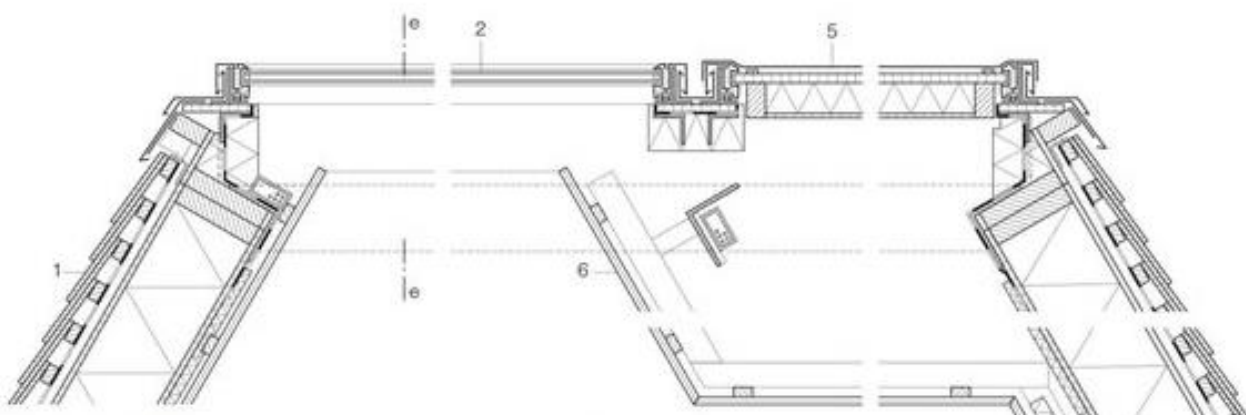


Рис. 3. 14 Конструктив даху

У проєкті застосовано енергоощадні склопакети з потрійним заскленням, що монтуються в дубові рами. Світлові ліхтарі обладнані автоматичними системами сонцезахисту та відкривними клапанами для димовидалення й природної вентиляції, що інтегровано в загальну систему безпеки та цивільного захисту об'єкта.

Застосовані конструктивні рішення дозволяють трансформувати складну архітектурну форму в технологічно досконалий об'єкт. Поєднання масивного дерев'яного каркаса, CLT-панелей та традиційного гонту забезпечує тривалу життєстійкість будівлі, високий рівень психологічного комфорту користувачів та повну інтеграцію споруди в історико-ландшафтний контекст м. Бобровиця. Конструктивна логіка підрозділу повністю узгоджується з розрахунками споруди подвійного призначення, створюючи цілісну систему безпечного та культурно значущого архітектурного середовища.

3.3 Дизайн середовища та інтер'єру

Зовнішній вигляд культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця спроектований як маніфестація «матеріальної щирості» та критичного регіоналізму. Архітектурний образ будівлі базується на контрасті між масивними, тектонічними об'ємами та легкими, світлопрозорими конструкціями, що дозволяє інтегрувати об'єкт у структуру історичного парку ім. Катериничів.

Екстер'єр будівлі формується через прийом семантичної колажності, де традиційні архетипи українського зодчества Чернігівщини (двосхилі дахи, вежі) переосмислюються через сучасну геометричну абстракцію.

Псевдоготичні вежі оригінального палацу Катериничів знаходять своє відображення у вертикальних акцентах нових корпусів, проте замість декоративності історизму тут панує лаконічність сучасного мінімалізму.

Архітектурний об'єм візуально «вживлений» у ландшафт завдяки великим площам зашклення першого поверху, що створює ефект «левітації» масивних верхніх ярусів.

Відповідно до концепції феноменологічного проєктування, фасади об'єкта мають виражену текстуру, що стимулює тактильне сприйняття:

Текстурована керамічна цегла використовується для оздоблення стін виставкового кластера та актового залу. Вибір бежевих та охристих відтінків цегли є референсом до історичного Бобровицького палацу родини Катериничів, що створює безпосередній зв'язок із матеріальною культурою місця.

Вертикальне облицювання з дерева використовується для навчального та готельного блоків. Натуральна деревина, захищена методом обпалювання або тонування, забезпечує візуальне «розчинення» будівлі серед вікових дерев парку.

Особливу вагому позицію в екстер'єрі займає покрівля, яка розглядається як активний елемент архітектурного образу:

Використання традиційної дерев'яної черепиці (гонту) для похилих дахів центру є актом повернення до автентичних будівельних технік. Сірий, вивітрений відтінок дерева на даху гармоніює з природним оточенням та підкреслює екологічну спрямованість об'єкта.

Екстер'єрні рішення повністю підпорядковані «сценарним трекам» парку: головний скляний вітраж вестибюля орієнтований так, щоб відвідувач ще з дороги бачив глибинні зони центру та паркову перспективу, реалізуючи принцип інклюзивності та прозорості.

Майстерні та кафе обладнані відкритими дерев'яними терасами, що виступають посередниками між контрольованим інтер'єром та дикою природою парку, дозволяючи проводити етно-заходи просто неба.

Екстер'єр культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця формує новий тип архітектурної естетики, де інноваційні конструкції вступають у гармонійний діалог із традиційною цеглою та гонтом. Завдяки делікатному вписуванню в дендрологічну структуру парку та використанню натуральної матеріальної палітри, будівля не домінує над історичною садибою Катериничів, а доповнює її, створюючи цілісне, тактильно багате та безпечне середовище для розвитку громади (див. рис. 3.15).



Рис. 3. 15 Загальний вигляд будівлі

Дизайн-концепція внутрішнього середовища культурно-етнографічного центру базується на принципі «матеріальної щирості», притаманному скандинавській гуманістичній архітектурі. Матеріал розглядається не лише як декоративне покриття, а як активний інструмент функціонального зонування та управління психологічним станом відвідувача. Через свідому зміну текстур,

температур та акустичних властивостей поверхонь реалізується метод феноменологічного кодування сценаріїв поведінки.

1. Зона активного транзиту та громадської репрезентації

Головний вестибюль, вхідна група, центральний атриум. Приміщення в яких використовується натуральний камінь (сірий граніт), полірований бетон, скло, керамічна цегла.

Використання «холодних» та твердих матеріалів у зоні входу стимулює динаміку руху та підкреслює публічний статус простору. Підлога вестибюля виконується з великоформатних кам'яних плит, що плавно переходять у мощення прилеглої площі, стираючи межу між вулицею та інтер'єром. Суцільні скляні вітражі забезпечують максимальну інсоляцію та інтегрують парк у внутрішній простір.

2. Експозиційно-виставковий кластер

Виставкові зали першого та другого поверхів виконані з фактурної керамічна цегла, дерево, нейтральні білі поверхні (див. рис. 3.16).

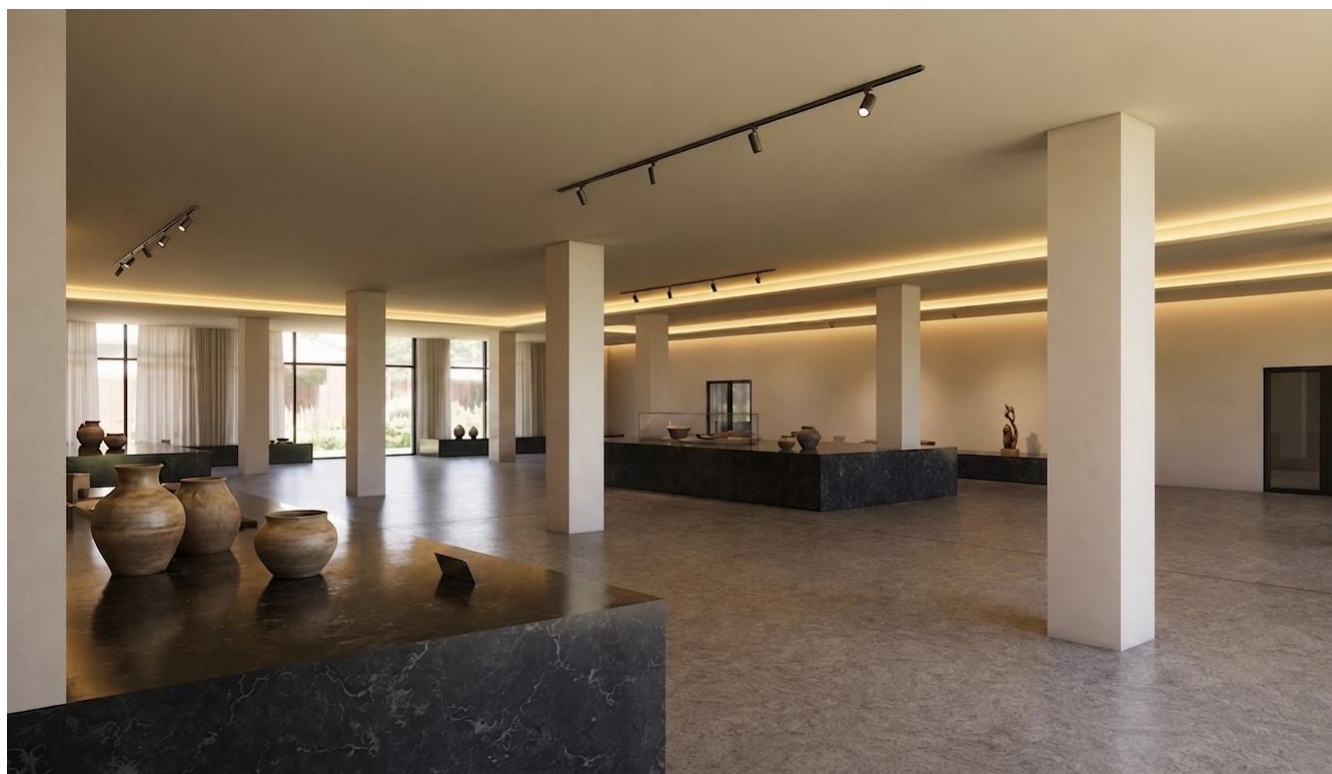


Рис. 3. 16 Інтер'єр виставкової зали

Стіни залів частково виконуються з відкритої керамічної цегли, що є прямою референцією до «цегляного стилю» палацу Катериничів та продукції їхнього історичного заводу. Це створює грубу, матеріальну основу для експозиції етнографічних артефактів. Використання прийому семантичної колажності дозволяє поєднати історичну текстуру цегли з сучасними виставковими конструкціями з металу та скла.

3. Освітньо-дослідницький та готельний блоки

Майстерні ремесел, лекційні зали, готельні номери, бібліотека та кабінети виконані з масивної деревини, вертикальних дерев'яних ламелей, локальний текстиль.

У зонах, що передбачають тривале перебування, зосередженість або відпочинок, пріоритет надається «теплим» матеріалам. Відкриті дерев'яні конструкції стін та стель створюють високий акустичний комфорт (поглинання шуму) та сприятливий мікроклімат. Перехід від «холодної» підлоги холу до «теплої» дерев'яної підлоги майстерні слугує підсвідомим сигналом для відвідувача про зміну сценарію: від швидкого транзиту до сповільнення та залучення у творчий процес.

4. Гастрономічне ядро та зони рекреації

Кафе та зони очікування виконані з комбінації дерева та цегли, орієнтація на ландшафт.

Дизайн кафе орієнтований на панорамне розкриття в парк. Світловий сценарій базується на поєднанні природного світла з панорамних вікон та акцентного теплового освітлення над столами, що підкреслює текстуру дерев'яних меблів та щирої цегляної кладки.

Система дизайну середовища культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця не є випадковим набором декоративних рішень, а виступає логічним продовженням архітектурної концепції критичного регіоналізму. Використання палітри з дерева, цегли, каменю та скла дозволяє сформувати ієрархію просторів: від динамічних «холодних» зон загального користування до статичних «тепліх» зон навчання та відпочинку. Такий підхід забезпечує полісенсорний досвід

відвідувача, де національна ідентичність транслюється не через декоративні орнаменти, а через щирість матеріалів та їхню тактильну взаємодію з людиною, що робить об'єкт значущим елементом сучасного міського середовища.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було розроблено архітектурно-просторову концепцію та проєктні рішення культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця, що базуються на синтезі теоретичних засад сценарного моделювання та критичного регіоналізму. За результатами проєктування зроблено такі висновки:

Обґрунтовано вибір ділянки та містобудівну інтеграцію об'єкта. Вибір території безпосередньо пов'язаний з історичністю садиби меценатів Катериничів та збереженням дендрологічним каркасом парку XIX століття. Проєктне рішення забезпечує делікатну інтеграцію сучасного об'єму в існуючу екосистему, де архітектура «обтікає» цінні насадження, а головний скляний вітраж вхідної групи візуально нівелює межу між міським та парковим середовищем.

Розроблено раціональну архітектурно-планувальну структуру. Шляхом методу дивергенції створено багатофункціональну систему. Планування забезпечує автономність процесів та чітку диференціацію пішохідних потоків, що відповідає нормативним вимогам інклюзивності та комфорту.

Реалізовано концепцію феноменологічної тактильності в дизайні. Сформовано ієрархію просторів через «матеріальну щирість»: від динамічних «холодних» зон загального користування (камінь, бетон) до статичних «тепліх» зон навчання та відпочинку (масив дерева, текстиль). Використання керамічної цегли та дерев'яного гонту в екстер'єрі виступає семантичним референсом до історичного цегельного виробництва Бобровиці та автентичних будівельних технік Чернігівщини.

Обґрунтовано вибір гібридної конструктивної системи. Для реалізації складної геометричної форми покрівлі застосовано поєднання монолітного залізобетонного каркаса з сіткою колон 6*6 м та несучих дерев'яних конструкцій

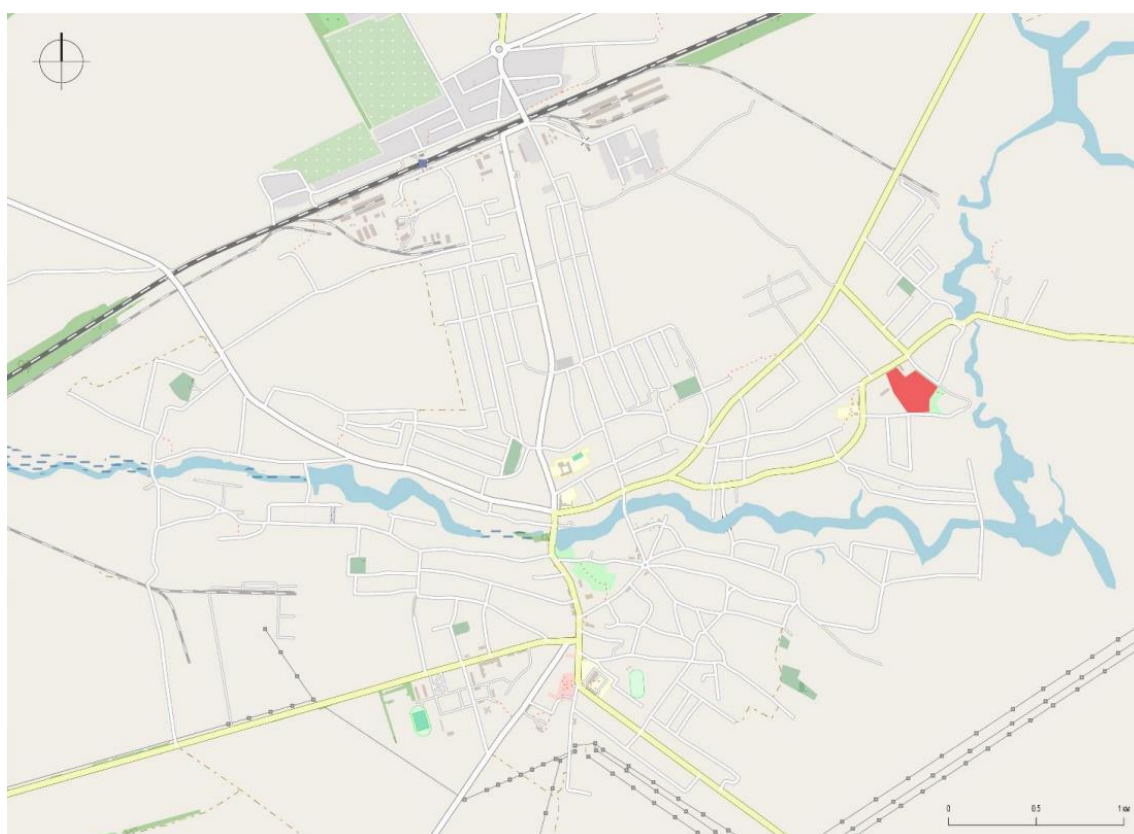
із CLT-панелей і дубових стійок. Така система забезпечує високу швидкість будівництва, енергоефективність та стійкість до зовнішніх навантажень.

Забезпечено життєстійкість об'єкта. Проєкт передбачає влаштування у підвальному поверсі споруди подвійного призначення із захисними властивостями ПРУ. Інтеграція сховища у повсякденні сценарії роботи центру (як фондосховище та майстерні) гарантує його постійну експлуатаційну готовність та безпеку відвідувачів у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного чи воєнного характеру.

РОЗДІЛ 4. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

4.1 Характеристика ділянки та об'єкту проєктування

Ділянка площею 5,19 га розташована в адміністративних межах м. Бобровиця Чернігівської області (див. Рис. 4. 1) й відповідно до даних Державного земельного кадастру має цільове призначення 03.01 – для будівництва та обслуговування будівель громадської забудови. Такий вид використання відповідає положенням ДБН Б.2.2-12:2019 [5], що визначають можливість розміщення на таких землях об'єктів культурного, соціально-громадського, освітнього та рекреаційного призначення.



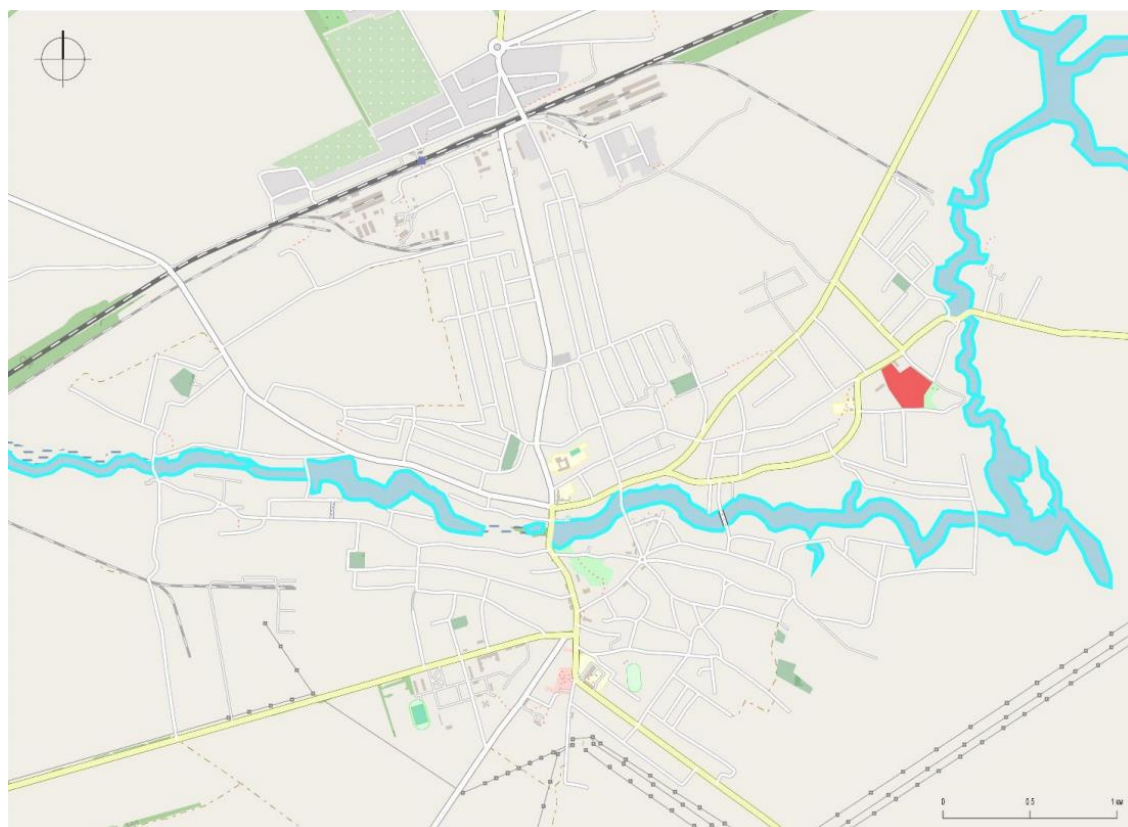
Умовні позначення:

■ - ділянка проєктування

Рис. 4. 1 Розташування ділянки проєктування (авторська розробка)

Ділянка знаходиться в межах сформованої малоповерхової житлової забудови та має сприятливе функціональне оточення. Поблизу відсутні промислові підприємства, інтенсивні транспортні вузли й інші потенційно небезпечні об'єкти, тому розміщення громадського комплексу на цій території.

Природна структура території має виражені водно-ландшафтні особливості. Близькість річки Бистриця (див. Рис. 4. 2), системи ставків і заболочених ділянок створює характерний мікрокліматичний режим: підвищену вологість, пом'якшення температур у теплий період року та забезпечення природної циркуляції повітря. Водоохоронні обмеження не накладаються на ділянку, оскільки вона розташована поза прибережною захисною смугою, проте вплив водних екосистем залишається суттєвим для формування комфортності середовища.



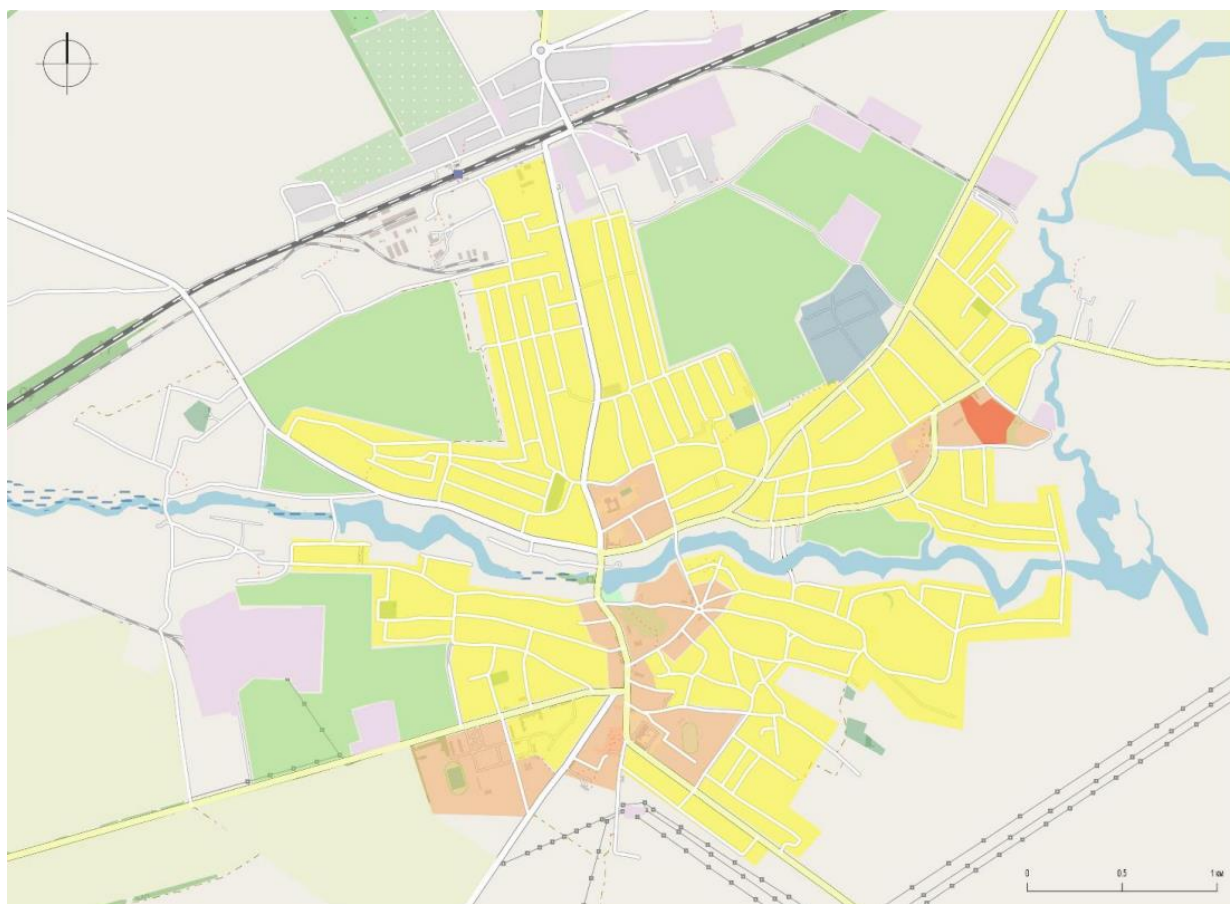
Умовні позначення:

- ділянка проєктування
- прибережна захисна смуга

Рис. 4. 2 Смуга прибережної зони річки Бистриця (авторська розробка)

Територія навколо ділянки складається з:

- житлової малоповерхової забудови;
- громадських об'єктів (школа, торгівля, адміністративні заклади);
- зелених зон і садибних територій;
- водно-болотного комплексу, який простягається з пд-сх на пн.



Умовні позначення:

- | | |
|---|---|
| ■ - ділянка проектування | ■ - рекреація |
| ■ - житлова зона | ■ - виробнича/промислова зона |
| ■ - громадська зона | ■ - зона комунального призначення |

Рис. 4. 3 Схема функціонального зонування території (авторська розробка)

Таким чином, ділянка має сприятливе функціональне оточення без промислових або шкідливих виробництв (див. Рис. 4. 3).

За класифікацією ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 [53]:

- будівельно-кліматична зона – I (Північно-Східний регіон);
- середня температура холодного періоду – $-5...-7^{\circ}\text{C}$, теплого – $+18...+20^{\circ}\text{C}$;
- глибина промерзання ґрунтів – 100 см;
- середня швидкість вітру взимку – 3-4 м/с, улітку – 2-3 м/с;
- переважаючі вітри: західні та північно-західні.

Інженерно-геологічна складність території невисока, рельєф стабільний, з мінімальними ухілами (див. Рис. 4. 4).

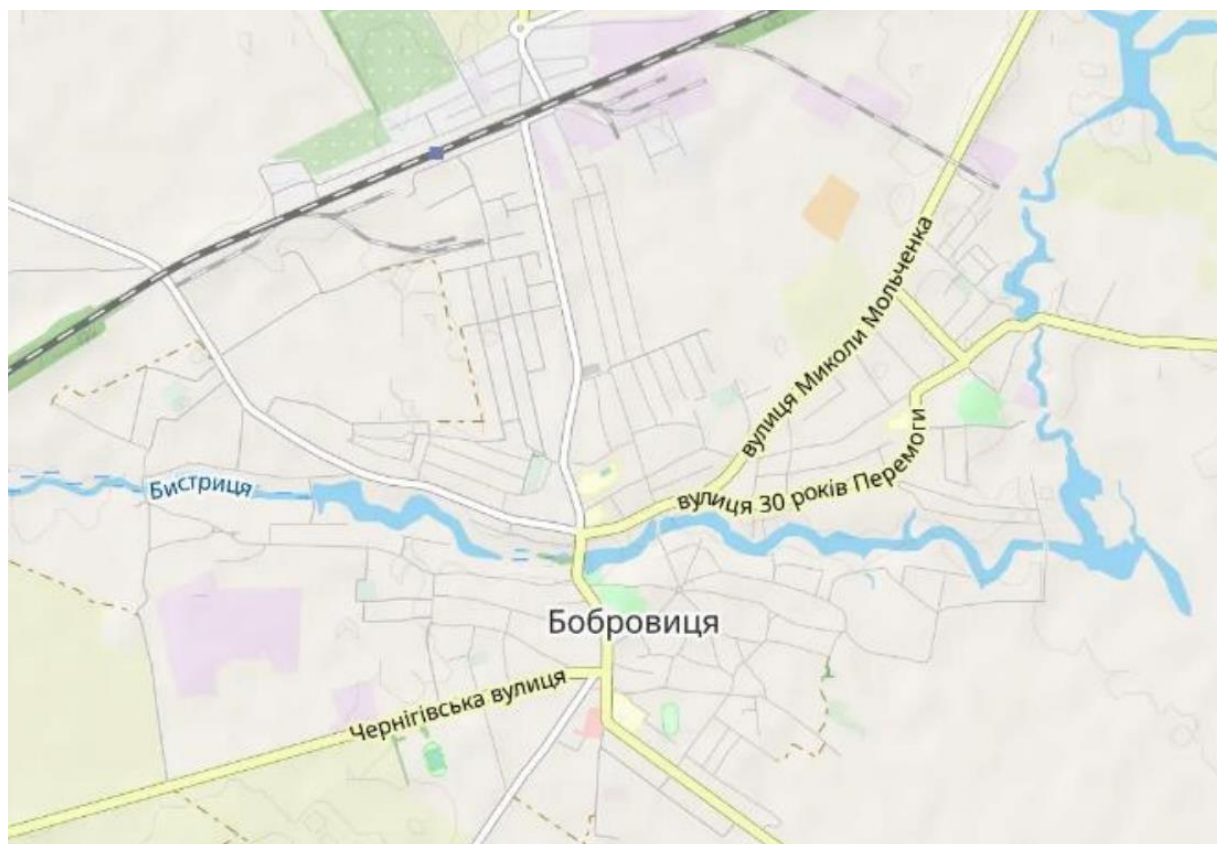


Рис. 4. 4 Карта рельєфу місцевості

Стан атмосферного повітря на території м. Бобровиця характеризується як стабільний і сприятливий, що пояснюється відсутністю промислових підприємств, великих транспортних артерій та об'єктів, які створюють суттєві викиди забруднювальних речовин. Рівень техногенного навантаження в межах ділянки є низьким, а основним джерелом забруднення залишається автотранспорт, що рухається по вул. 30 років Перемоги (див. Рис. 4. 5). Проте інтенсивність руху на цій вулиці є порівняно невеликою та має характер локального міського потоку, що не створює критичної концентрації забруднювачів [62].

Важливу роль у зниженні негативного впливу транспорту відіграють зелені насадження, розташовані як вздовж житлової забудови, так і безпосередньо на досліджуваній ділянці. Листяний парк ефективно виконує функцію природного фільтра, знижуючи концентрацію пилу, вуглекислого газу, дрібнодисперсних частинок та інших забруднювачів. Завдяки щільності крон та різновіковій структурі насаджень парк формує стабільний локальний мікроклімат, який сприяє очищенню повітря та підтримує комфортні умови для перебування [53].



Рис. 4. 5 Схема розташування доріг (авторська розробка)

Акустичні умови досліджуваної ділянки загалом є сприятливими, оскільки на території м. Бобровиця відсутні значні промислові джерела шуму та великі транспортні магістралі. Основний вплив формується автомобільним рухом по вул. 30 років Перемоги, що прилягає до південної межі ділянки.

Додатковим джерелом шумового впливу є залізниця, що проходить на відстані понад 300 м від ділянки (див. Рис. 4. 6). Згідно з вимогами, нормативна санітарно-захисна зона для залізничних колій загального користування становить 100 м від крайньої рейки при пасажирському русі та може збільшуватися до 150 м при змішаному (пасажирсько-вантажному) русі.

Оскільки ділянка знаходиться за межами цих зон, залізниця не створює критичного акустичного навантаження, а реальний рівень шуму знижується додатковими природними та штучними бар'єрами житлової забудови міста [54].

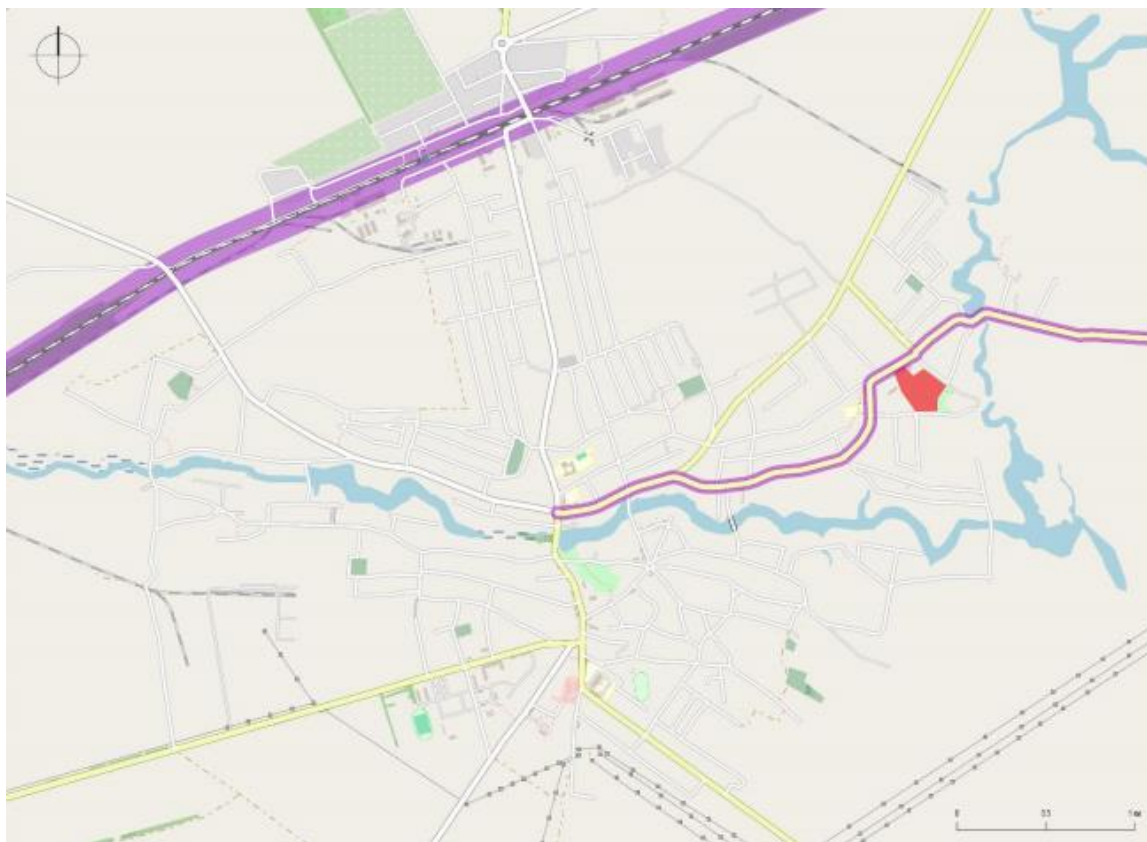


Рис. 4. 6 Схема потенційних джерел шуму (авторська розробка)

Розробка генплану культурно-етнографічного центру включає:

- експозиційно-виставкову частину
- подієві зали
- освітньо-дослідницький блок
- майстерні ремесел
- фонди, архіви та реставрація
- ярмарково-комерційний блок та шоуруми
- кафе на 108 місць
- адміністрація
- цілодобовий готель на 55 місць
- паркова територія

Кількість постійного складу працівників – 120 чол.

Кількість відвідувачів у піковий час – ≤ 900 чол.

Максимальна кількість людей у піковий час – 1100 чол.

Час роботи об'єкту, що проєктується: з 9:00 до 21:00.

4.2 Аналіз потенційних небезпек

Для забезпечення надійного захисту відвідувачів та персоналу культурно-етнографічного центру проведено ідентифікацію потенційних джерел небезпеки в районі м. Бобровиця. Відповідно до класифікації надзвичайних ситуацій (НС) [61], визначено наступні загрози:

1. Техногенні небезпеки

Основним потенційно небезпечним об'єктом (ПНО) у районі проектування є залізнична станція «Бобровиця». Через неї можливе транспортування сильнодіючих отруйних речовин (СДОР), зокрема хлору та аміаку.

У разі аварії на залізничних коліях із руйнуванням цистерн виникає загроза формування хмари зараженого повітря, яка через близьке розташування об'єкта (2,0 км) може досягти території центру за лічені хвилини.

2. Природні небезпеки

Територія парку ім. Катериничів безпосередньо примикає до заплави річки Бистриця. Аналіз гідрологічного режиму вказує на можливу ймовірність сезонних підтоплень території під час весняного водопілля або інтенсивних злив. Це вимагає особливої уваги до гідроізоляції підземних споруд та врахування рівня ґрунтових вод при влаштуванні захисної споруди.

3. Соціальні та воєнні небезпеки

Враховуючи географічне розташування Чернігівської області та наявність у місті важливого залізничного вузла, об'єкт проектування потрапляє в зону можливого ризику від застосування засобів ураження (ракетні удари, артилерійські обстріли).

Потреба в захисті від ударної хвилі, уламкових уражень та дії вторинних факторів вибуху.

4.3 Розрахунок заходу цивільного захисту на об'єкті

1. Оцінка хімічної обстановки при аварії на залізничному транспорті.

Вихідні дані для розрахунку:

Джерело небезпеки: залізнична колія (див. Рис. 4. 6).

Тип СДОР: Хлор (Cl_2).

Кількість речовини в джерелі (Q): 30 т (нормативний об'єм залізничної цистерни).

Віддалення об'єкта від місця розливу (R): 2,0 км.

Швидкість вітру (V): 2,4 м/с (середня для району за рік).

Метеоумови: ізотермія (вертикальна стійкість повітря).

Тип ємності: не обвалована.

Послідовність розрахунку:

1. Визначення глибини зони хімічного зараження (Г):

Згідно з Додатком №2 [63], для 30 т хлору при ізотермії та швидкості вітру 1 м/с базова глибина становить ~12,4 км (інтерполяція між 25т та 50т).

Застосовуємо поправочний коефіцієнт на швидкість вітру 2,4 м/с ($k_{\text{пер}} \approx 0,65$).

$$Г = 12,4 * 0,65 = 8,06 \text{ км.}$$

2. Визначення ширини зони зараження (Ш):

Для умов ізотермії ширина зони розраховується за формулою: $Ш = 0,15 * Г$.

$$Ш = 0,15 * 8,06 = 1,21 \text{ км.}$$

3. Розрахунок площі зони можливого ураження (S):

Формула: $S = 0,5 * Г * Ш$.

$$S = 0,5 * 8,06 * 1,21 = 4,88 \text{ км}^2 \text{ (див. рис. 4. 7)}$$

4. Визначення часу підходу зараженого повітря до центру ($t_{\text{під}}$):

Середня швидкість переносу хмари (W) при швидкості вітру 2,4 м/с для ізотермії становить 3,6 м/с (12,96 км/год) згідно з Додатком №4 [63].

$$t_{\text{під}} = R/W = 2,0/12,96 \approx 0,154 \text{ год. (що дорівнює ~ 9,2 хвилини).}$$

5. Визначення часу вразливої дії СДОР ($t_{\text{вр}}$):

Згідно з Додатком №5 [63], час випаровування хлору ($V=1$ м/с) – 1,3 год. З поправкою на швидкість 2,4 м/с ($k \approx 0,6$):

$$t_{\text{вр}} = 1,3 * 0,6 = 0,78 \text{ год. (~ 47 хвилин).}$$

Результат оцінки: об'єкт проєктування повністю потрапляє в зону хімічного зараження. Час підходу хмари отруйної речовини становить 9,2 хвилини, що є недостатнім для проведення повної евакуації 1100 осіб за межі зони ураження.

Основним способом захисту прийнято негайне укриття відвідувачів та персоналу в захисній споруді подвійного призначення, що розташована в підвальному поверсі будівлі з подальшою евакуацією після стабілізації обстановки.

Вимоги до споруди: забезпечення повної герметизації приміщень протягом не менше 1 години (відповідно до розрахованого часу дії СД). Встановлення фільтровентиляційного обладнання з режимом №3 (повна ізоляція з регенерацією повітря). Наявність автоматизованої системи оповіщення, яка активується протягом першої хвилини після отримання сигналу про аварію на залізниці [65].

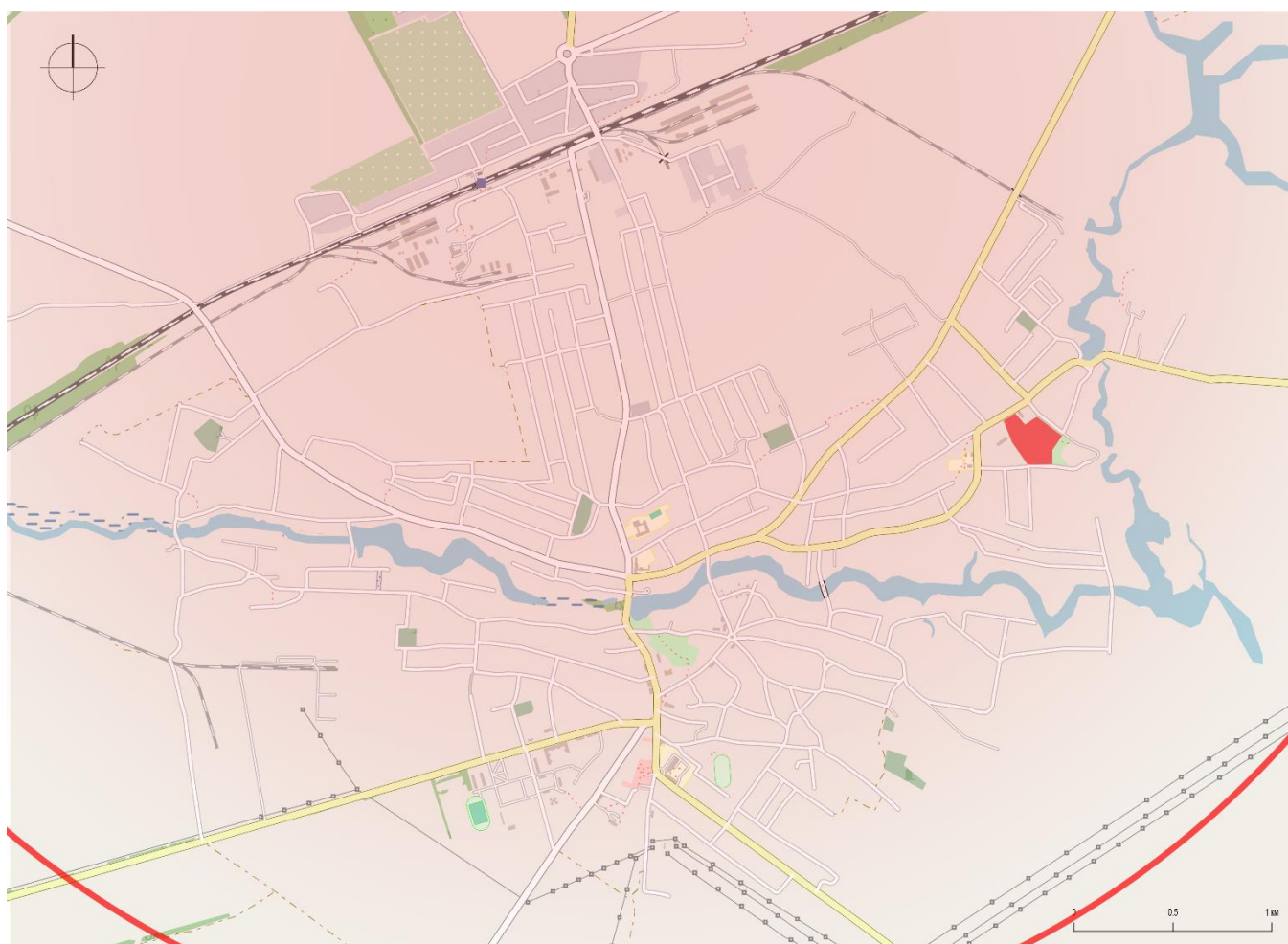


Рис. 4. 7 Схема прогнозового стану зони хімічного зараження при аварії на залізниці (авторська розробка)

2. Оцінка ризику підтоплення внаслідок зливових опадів та високого рівня ґрунтових вод.

Згідно з містобудівним аналізом, ділянка проєктування розташована в зоні впливу заплави р. Бистриця, що характеризується високим рівнем залягання ґрунтових вод (1,5–2,5 м від поверхні землі). Основними чинниками виникнення надзвичайної ситуації природного характеру є інтенсивні зливові опади та весняне танення снігу.

Тип загрози: локальне підтоплення понижених ділянок рельєфу та підвальних приміщень.

Причина: Перевищення розрахункової інтенсивності опадів (понад 30 мм за годину) та низька поглинальна здатність ґрунтів.

Вплив на об'єкт: ризик затоплення захисної споруди (укриття), що розташована у підвальному поверсі, порушення роботи інженерних мереж.

Аналіз інженерного захисту:

- поверхневий стік: через велику площу забудови та мощення (згідно з ТЕП у підрозділі 3.1) створюється значний об'єм поверхневих вод. Без належного відведення це може призвести до утворення «водних кишень» біля фундаментів.
- ґрунтові води: високий рівень ґрунтових вод створює постійний гідростатичний тиск на конструкції підвалу, де розташоване укриття для 1100 осіб.

Враховуючи відсутність водосховищ та ризик саме дощового підтоплення, у проєкті реалізовано комплекс заходів згідно з ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги" [6].

Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення»:

- територія навколо будівлі має нормативні ухили (0,005 – 0,02) для самопливного відведення дощових вод від стін об'єкта.
- відповідно до концепції скандинавського регіоналізму, в парковій зоні передбачено влаштування дощових садів та біодренажних каналів. Вони

виконують роль природних буферів, що затримують та фільтрують зливові води, запобігаючи перевантаженню міської зливної каналізації.

Приміщення укриття у підвальному поверсі захищається замкнутим контуром зовнішньої обклеювальної гідроізоляції.

Передбачено влаштування кільцевого прифундаментного дренажу для зниження рівня ґрунтових вод навколо підвалу.

4.4 Проектні рішення щодо укриття

На основі розрахункової місткості культурно-етнографічного центру (1100 осіб, включаючи 120 осіб персоналу та 980 відвідувачів) та виявлених ризиків (хімічна аварія на залізничному вузлі, воєнні та метеорологічні загрози), проектом передбачено влаштування споруди подвійного призначення (СПП) із захисними властивостями протирадіаційного укриття (ПРУ) [71].

Захисна споруда розміщується в підвальному поверсі будівлі, що забезпечує необхідний ступінь захисту від ударної хвилі та іонізуючого випромінювання.

При висоті приміщень понад 2,9 м прийнято норму площі $0,4 \text{ м}^2$ на особу.

Площа основних приміщень для осіб, що укриваються: $1100 * 0,4 = 440 \text{ м}^2$.

Загальна площа СПП (з урахуванням допоміжних приміщень): $\geq 680 \text{ м}^2$.

Використання у мирний час: приміщення інтегровані в загальну структуру центру і використовуються як майстерні та фондосховище. Це забезпечує постійну готовність споруди до експлуатації та її економічну доцільність.

Для забезпечення життєдіяльності 1100 осіб протягом 48 годин у складі укриття передбачено:

- пункт медичної допомоги (санітарний пост): площею не менше 12 м^2 , розрахований на обслуговування великої кількості людей.
- санітарні вузли: розраховані за нормами — 1 унітаз на 75 жінок (8 од.) та 1 унітаз на 150 чоловіків (4 унітази + 4 пісуари). Окремо запроєктовано інклюзивну кабінку для МГН відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення" [10].

- приміщення для зберігання запасів води: встановлено ємності з розрахунку 3 літри питної води на добу на особу.
- фільтровентиляційна камера: забезпечує роботу системи у трьох режимах, включаючи режим III (повна ізоляція), що є критичним при загрозі викиду хлору на залізниці [72].

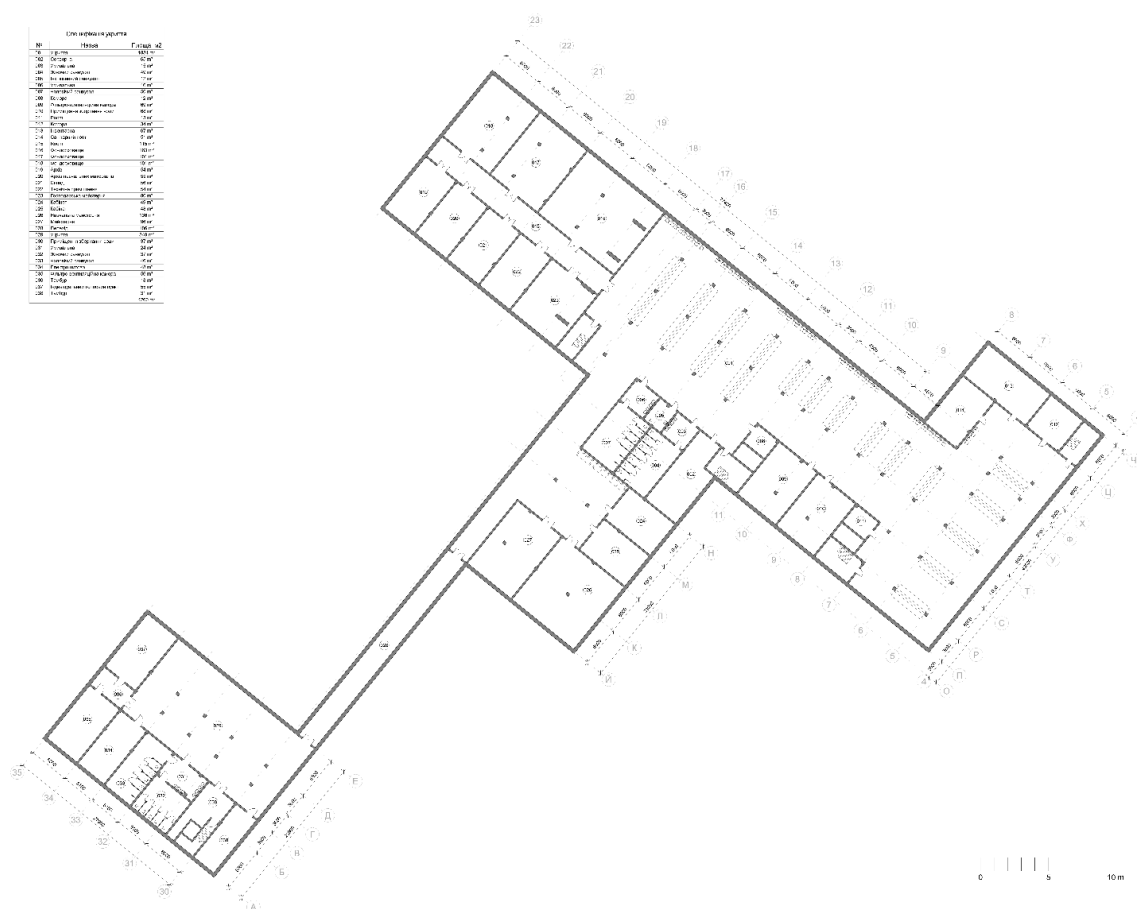


Рис. 4.8 План укриття (авторська розробка)

Враховуючи високий рівень ґрунтових вод (1,5–2,5 м) та ризик підтоплення від злив, реалізовано такі заходи:

- підвальний поверх захищено замкнутим контуром зовнішньої обклеювальної гідроізоляції.
- входи обладнані захисно-герметичними дверима, що запобігають проникненню СДОР (хлору) всередину протягом розрахункового часу випаровування речовини (~47 хв).

- передбачено приміщення дизельної електростанції (ДЕС) для забезпечення аварійної роботи вентиляції та освітлення.

Дані проєктні рішення дозволяють забезпечити надійний захист відвідувачів культурно-етнографічного центру м. Бобровиця у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного або воєнного характеру.

Висновки до розділу 4

У четвертому розділі було проведено дослідження питань цивільного захисту та розроблено заходи щодо гарантування безпеки відвідувачів і персоналу культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця. За результатами розділу зроблено наступні висновки:

Проведено ідентифікацію потенційних небезпек району проєктування, серед яких головним техногенним ризиком визначено аварію на залізничній магістралі з викидом сильнодіючих отруйних речовин (хлору). Також виявлено загрози природного характеру, пов'язані з високим рівнем ґрунтових вод та можливим підтопленням території під час інтенсивних зливових опадів.

Шляхом розрахунків встановлено, що у разі руйнування залізничної цистерни з хлором хмара зараженого повітря досягне об'єкта за 9,2 хвилини, а час її вразливої дії становитиме близько 47 хвилин. Враховуючи розрахункову місткість центру (1100 осіб) та критично малий час на реагування, обґрунтовано недоцільність загальної евакуації та прийнято рішення про негайне укриття людей у захисній споруді безпосередньо в будівлі.

Розроблено проєктне рішення споруди подвійного призначення (СПП) у підвальному поверсі будівлі. Визначено необхідні параметри приміщень (загальна площа $\sim 580 \text{ м}^2$), що забезпечують перебування 1100 осіб протягом 48 годин із дотриманням норм площі $0,4 \text{ м}^2$ на особу та вимог безбар'єрності згідно з ДБН В.2.2-40:2018.

Реалізовано принцип сценарної інтеграції, згідно з яким у мирний час приміщення захисної споруди функціонують як фондосховище етнографічної

колекції та майстерні ремесел. Це забезпечує економічну доцільність будівництва та підтримку споруди в стані постійної готовності.

Запропоновано комплекс інженерно-технічних заходів, включаючи режим фільтровентиляції №3 (повна ізоляція з регенерацією повітря), посилену зовнішню гідроізоляцію та кільцевий дренаж фундаментів. Застосовані рішення відповідають вимогам ДБН В.2.2-5:2023 і гарантують надійний захист населення від хімічних, воєнних та метеорологічних загроз.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У результаті виконаного магістерського дослідження на тему «Методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні (на прикладі м. Бобровиця)» було досягнуто поставлену мету та вирішено визначені наукові й проєктні завдання.

У першому розділі на основі проведеного аналізу теоретичних джерел, світового та вітчизняного досвіду встановлено, що культурно-етнографічні центри в сучасній архітектурі виступають як складні поліфункціональні об'єкти, які поєднують культурно-просвітницькі, соціальні, рекреаційні та комунікативні функції. Визначено, що ефективне формування таких об'єктів базується на комплексному поєднанні культурно-ідентифікаційного, середовищного, функціонально-типологічного та соціально-комунікативного підходів.

У ході дослідження, в другому розділі, систематизовано основні методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів. Обґрунтовано доцільність застосування сценарного підходу до організації простору, що дозволяє формувати гнучке, динамічне середовище, орієнтоване на різноманітні моделі поведінки користувачів. Встановлено значення принципів контекстуальності, інтеграції з природним середовищем, тактильності матеріалів та формування імерсивного просторового досвіду.

На основі проведеного містобудівного аналізу ділянки у м. Бобровиця розроблено проєктну пропозицію культурно-етнографічного центру, що відповідає сучасним вимогам до громадських будівель та гармонійно інтегрується в існуюче природно-ландшафтне середовище. Запропоновані архітектурно-планувальні рішення забезпечують чітке функціональне зонування, зручну організацію пішохідних потоків, інклюзивність та комфортність перебування відвідувачів.

У проєкті реалізовано принципи феноменологічної тактильності та матеріальної виразності, що сприяє формуванню емоційно насиченого середовища та підсилює зв'язок користувача з культурним контекстом. Запропонована конструктивна система поєднує сучасні технології з використанням природних

матеріалів, що забезпечує енергоефективність, екологічність та довговічність будівлі.

Особливу увагу приділено питанням безпеки та цивільного захисту. Розроблено інтегроване рішення споруди подвійного призначення, яке у мирний час функціонує як частина просторової структури центру, а в умовах надзвичайних ситуацій забезпечує захист відвідувачів та персоналу відповідно до чинних нормативних вимог.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих методів і прийомів при проектуванні культурно-етнографічних центрів в Україні, з урахуванням сучасних соціокультурних викликів, потреб громад та завдань відновлення міського середовища.

Отже, проведене дослідження підтверджує, що формування сучасного культурно-етнографічного центру потребує комплексного підходу, який поєднує науково-теоретичні засади, інноваційні методи проектування та врахування локального контексту, що забезпечує створення якісного, функціонального та соціально значущого архітектурного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Верховна рада України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11> (дата звернення: 16.02.2026).
2. Про схвалення Стратегії розвитку туризму курортів на період до 2026 року. Верховна рада України. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.02.2026).
3. Про схвалення Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року. Верховна рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.02.2026).
4. Про регулювання містобудівної діяльності. Верховна рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3038-17#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
5. ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій" : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.10.2019, : станом на 01.01.2026. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3783082322765547467 (дата звернення: 17.02.2026).
6. ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги" : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.06.2017. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3080743763845318619 (дата звернення: 17.02.2026).
7. ДБН В.2.2-9:2018 "Громадські будинки та споруди. Основні положення" : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.06.2019, : станом на 01.09.2022. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199648113669179181?doc_type=2 (дата звернення: 17.02.2026).
8. ДБН В.2.2-16-2019 "Культурно-видовищні та дозвілєві заклади." : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.11.2019. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199648113669179181?doc_type=2

- [construction.gov.ua/laws_detail/3074791651063890960?doc_type=2](https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074791651063890960?doc_type=2) (дата звернення: 17.02.2026).
9. ДБН В.2.2-16-2019 "Культурно-видовищні та дозвіллієві заклади." : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.11.2019. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074791651063890960?doc_type=2 (дата звернення: 17.02.2026).
10. ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення" : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.04.2019, : станом на 01.09.2025. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3790590059153983464?doc_type=2 (дата звернення: 17.02.2026).
11. ДБН В.2.2-5:2023 "Захисні споруди цивільного захисту" : ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ від 01.11.2023, : станом на 01.04.2025. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3530699073772324792?doc_type=2 (дата звернення: 17.02.2026).
12. Черкін Б. С. Бевз Микола Валентинович. Енциклопедія Сучасної України. Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008, оновл. 2017. URL: <https://esu.com.ua/article-22887> (дата звернення: 17.02.2026).
13. Кащенко О. ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ ТИМОФІЄНКО. Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Історія. URL: https://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1812 (дата звернення: 17.02.2026).
14. Забродська М. Українські музеї етнічних спільнот: роль у збереженні ідентичності та культурній репрезентації. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. 2025. Вип. 21. Ч. 2: Художня культура. Актуальні теми. С. 117–121.

15. Величко Т. Тенденції розвитку сучасного етнографічного музейництва півдня України. Народна творчість та етнографія. 2008. №5. С. 105–112.
16. Кускова С. С., Отземко О. В. Сучасний український музей: новітні практики. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2019. №2(11). С. 33–38.
17. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України : становлення і розвиток. відп. ред. Б. В. Попов; Академія наук Української РСР, Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Київ: Наукова думка, 1989. 301 с.
18. Вечерський В. В. Історико-містобудівні дослідження Києва. Київ: ФЕНІКС, 2012. 312 с.
19. Габрель, М. М. Просторова організація містобудівних систем. Видавничий дім А.С.С., 2004. 400 с.
20. Skansen. URL: <https://www.skansen.se/om-oss/> (дата звернення: 19.01.2026).
21. St Fagans National Museum of History wins Museum of the Year. BBC. ARTS. 03.07.2019. URL: <https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/3sjkkB72NDmbJZKtH0wBly3/st-fagans-national-museum-of-history-wins-museum-of-the-year> (дата звернення: 20.02.2026).
22. Astra. URL: <https://muzeulastra.ro/en/despre/>. (дата звернення: 21.02.2026).
23. Parco Museo Astra, ricostruzione di un villaggio autentico in Romania. Difoto e di viaggi. 31.05.2025. URL: <https://difotoediviaggi.it/tutti-viaggi/europa/parco-museo-astra-villaggio-romania.html> (дата звернення: 21.02.2026).
24. Флорчак П. Musée Budownictwa Ludowego w Sanoku. Polska Dla Dzieci. 30.10.2025. URL: https://polskadladzieci.pl/fr/Basses-Carpates/sanok/Mus%C3%A9-d%27architecture-populaire-de-Sanok/?utm_source=google-ads&utm_medium=cpc&utm_campaign=dyn&gad_source=1&gad_campaignid=21138114164&gbraid=0AAAAA9cuCuLstiL0y-D9dgvKUzIbcGMvH&gclid=Cj0KCQiA1czLBhDhARIsAIEc7uj_7p068LlkxZp

- [xxp52LOKUAdDIEwVzy7a_voMa5yAE65yQfvcdgA4aAhePEALw_wcB](#) (дата звернення: 22.02.2026).
25. Conoce el "Louvre Abu Dhabi" la última obra de Jean Nouvel aún en construcción. *ArchDaily*. *Museo*. 25.08.2016. URL: <https://www.archdaily.mx/mx/793814/conoce-el-louvre-abu-dhabi-la-ultima-obra-de-jean-nouvel-aun-en-construccion> (дата звернення: 22.02.2026).
26. Louvre Abu Dhabi / Ateliers Jean Nouvel. *ArchDaily*. *Museos Y Espacios De Exhibición*. 08.11.2017. URL: https://www.archdaily.cl/cl/883186/louvre-abu-dhabi-ateliers-jean-nouvel?ad_medium=gallery. (дата звернення: 22.02.2026).
27. Ningbo Historic Museum. *WikiArquitectura*. URL: <https://en.wikiarquitectura.com/building/ningbo-historic-museum/#> (дата звернення: 22.02.2026)
28. Sami Cultural Center Sajos / HALO Architects. *ArchDaily*. 20.04.2012. URL: <https://www.archdaily.com/228027/sami-cultural-center-sajos-halo-architects> (дата звернення: 24.02.2026)
29. Moesgaard Museum / Henning Larsen. *ArchDaily*. 26.01.2015. URL: <https://www.archdaily.com/590484/moesgaard-museum-henning-larsen-architects>. (дата звернення: 24.02.2026)
30. Офіційний сайт. Національний музей народної архітектури та побуту України. URL: <https://pyrohiv.com/> (дата звернення: 24.02.2026).
31. Музей народної архітектури та побуту ім. Климента Шептицького (Шевченківський Гай). Lviv Travel. URL: https://lviv.travel/ua/places/museums/muzei-narodnoyi-arkhitekturi-ta-pobutu-imeni-klimentiia-sheptitskogo?srsId=AfmBOoqEbQ1pdIQltHhhlarm5aLgWH-znQNBAN6U7HBm9z_JmJkgTmz (дата звернення: 24.02.2026).
32. Закарпатський музей народної архітектури та побуту. *Karpaty info*. URL: <https://www.karpaty.info/ua/uk/zk/ug/uzhgorod/museums/skansen/> (дата звернення: 24.02.2026).

33. Музей Народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини. FunTime. URL: <https://funtime.com.ua/art-and-culture/narodnoyi-arkhitektury-ta-pobutu-serednoyi-naddnipryanshchyny> (дата звернення: 25.02.2026).
34. Мельник О. М. Мистецький арсенал. Енциклопедія сучасної України. 2018. URL: <https://esu.com.ua/article-64678> (дата звернення: 25.02.2026).
35. Jam Factory Art Center. AVR Development. URL: <https://avr-development.com/projects/jam-factory-art-center-en/> (дата звернення: 26.02.2026).
36. Я працюю в Центрі Митрополита Андрея Шептицького (Львів). Віледж. URL: <https://www.village.com.ua/village/business/wherework/262661-ya-pratsyuyu-v-tsentri-sheptitskogo> (дата звернення: 26.02.2026).
37. Музей «Писанка» в Коломії. Все про відпочинок в Карпатах та Україні. URL: <https://karpatium.com.ua/pamyatky-arkhitektury/muzei-pysanka-v-kolomyi> (дата звернення: 26.02.2026).
38. Звели за 90 днів: Як будували відомий музей у Коломії. ВІДЕО. POBUDOVANO. 2020. URL: <https://pobudovano.com.ua/news/zveli-za-90-dniv-yak-buduvali-vidomiy-muzej-u-kolomii-video> (дата звернення: 26.02.2026).
39. Велика Л.П. Музейне експозиційне мистецтво. Харк. держ. акад. культури, 2000. 160 с.
40. Shuying Hong. Bernard Tschumi's Research on "Event Architecture" and Its Design Strategy. *Francis Academic Press*. 2020. Т. 7. С. 36–41. ISSN 2618-1568.
41. Ethel Baraona Pohl. Fun Palace, un proyecto no realizado. *ArchDaily*. 27.08.2009. URL: <https://www.archdaily.mx/mx/02-25863/fun-palace-un-proyecto-no-realizado> (дата звернення: 01.03.2026).
42. Kenneth Frampton. Postmodernism. London : Routledge, 1993. 540 p. ISBN 9781315504612.
43. Christian Norberg-Schulz. *Architectuul..* 19.09.2016. URL: <https://architectuul.com/architect/christian-norberg-schulz> (дата звернення: 01.03.2026).

44. Henry Plummer. Nordic Light: Modern Scandinavian Architecture. Thames Hudson, 2014. 256 p. ISBN -13 9780500291375.
45. Säynätsalo Town Hall. ALVAR AALTO ROUTE. URL: <https://visit.alvaraalto.fi/en/destinations/saynatsalo-town-hall/> (дата звернення: 03.03.2026).
46. Jones J. Design Methods: seeds of human futures. New York : John Wiley and Sons, 1970. 472 с.
47. Dunbar J. Adolfo Natalini with Superstudio at Drawing Matter. *Drawing Matter*. 29.07.2024. URL: <https://drawingmatter.org/adolfo-natalini-withsuperstudio-at-drawing-matter/> (дата звернення: 04.03.2025).
48. Ковальський Л. М., Дмитренко А. Ю., Лях В. . М. Архітектурна типологія громадських будинків і споруд: підручник / ред. Л. М. Ковальський. Київ : Інтерсервіс, 2018. 484 с.
49. Буравченко С. Аспекти систематизації сценарних методів проектування об'єктів архітектури. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. 2019. Т. 55. С. 25–41.
50. CPFB Education Center / archipelago. *ArchDaily*. 05.06.2024. URL: https://www.archdaily.com/1017281/cpfb-education-center-archipelago?ad_source=search&ad_medium=projects_tab (дата звернення: 05.03.2025).
51. Henry Plummer. Nordic Light: Modern Scandinavian Architecture. Thames Hudson, 2014. 256 p. ISBN -13 9780500291375.
52. Non-Commercial Cultural Hub / IPA Filip Kozarski + Roark Studio. *ArchDaily*. 05.01.2026. URL: https://www.archdaily.com/1037229/non-commercial-cultural-hub-ipa-filip-kozarski?ad_source=search&ad_medium=projects_tab (дата звернення: 05.03.2026).
53. Кучерявий В. П. Ландшафтна архітектура. Львів : Новий світ - 2000, 2020. 521 с. ISBN BN 978-917-7519-04-0.

54. Косаревський І. О. Парки України: прийоми створення паркового пейзажу. Київ : Академія будівництва і архітектури УРСР, Інститут теорії, історії архітектури та будівельної техніки., 1961. 176 с.
55. Juvet Landscape Hotel / Jensen & Skodvin Architects. *ArchDaily*. 10.11.2008. URL: <https://www.archdaily.com/8600/juvet-landscape-hotel-jsa> (дата звернення: 07.03.2026).
56. Палац родини Катериничів. *Бобровицька міська рада*. URL: <https://bobrovytska-gromada.gov.ua/palac-rodini-katerinichiv-20-26-42-06-09-2024/> (дата звернення: 25.03.2026).
57. Архітектору завжди болять, коли історична будівля в занепаді. *Інформаційний портал Чернігівщини. Культура*. URL: <https://che.cn.ua/index.php/culture/item/9823-arkhitektoru-zavzhdy-bolyt-koly-istorychna-budivlia-v-zanepadi> (дата звернення: 25.03.2026).
58. Маленков Р. Бобровиця. Палац Катериничів. *Україна Інкогніта*. URL: <https://ukrainaincognita.com/mista/bobrovytsia-palats-katerynychiv> (дата звернення: 26.03.2026).
59. *Публічна кадастрова карта України*. URL: <https://kadastrova-karta.com/> (дата звернення: 20.03.2026).
60. Towards an Architecture of Open and Flexible Systems / Emilio Marin. *ArchDaily*. 23.08.2010. URL: <https://www.archdaily.com/74105/towards-and-architecture-of-open-and-flexible-systems-emilio-marin> (дата звернення: 10.04.2026).
61. Кодекс цивільного захисту України: Верховна рада України від 02.10.2012, № 5403-VI : станом на 22.03.2026.
62. Запорожець О. І. Безпека життєдіяльності. Центр учбової літератури, 2019. 448 с. ISBN 978-617-673-150-4.
63. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія.
64. ДБН В.1.1-31:2013 Захист від шуму. Київ: Мінрегіон України, 2013. 78 с.

65. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ (зі змінами).
66. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 (зі змінами).
67. Ковжого С. О., Тузіков С. А. та ін. Цивільний захист і охорона праці в галузі: підручник. Харків: Право, 2013.
68. Шоботов В. М. Цивільна оборона : навчальний посібник. 2-ге вид. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 438 с.
69. Стефанович І. С., Корінний В. І. Методичні вказівки до розроблення питань цивільного захисту в дипломних проєктах. Київ: КНУБА, 2015.
70. Корінний В. І., Стефанович П. І., Стефанович І. С., Гуць В. М. Цивільний захист: курс лекцій. Київ : КНУБА, 2018.
71. Демиденко Г. П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Київ : НТУУ «КПІ», 2008. 300 с.
72. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування. Київ : КІМ, 2008. 152 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА МІСТОБУДУВАННЯ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ (КНУБА)
ДП НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ БУДІВЕЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ІМЕНІ В.С. БАЛИЦЬКОГО (ДП «НДІБВ»)
АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ (АБУ)
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОГО БУДІВНИЦТВА (НДІ ІНБУД)
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛЮБЕК НІМЕЧЧИНА)
БРАНДЕНБУРГСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НІМЕЧЧИНА)
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ М. БРНО (ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПУЛ)
КРАКІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМ. ТАДЕУША КОСТЮШКА (ПОЛЬЩА)
УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МАТЕРІАЛІВ (КИТАЙ)
ДЕПАРТАМЕНТ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ КМДА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ АРХІТЕКТУРИ, МІСТОБУДУВАННЯ І ДИЗАЙНУ (НДТІАМД)
ДП «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ «ДІПРОМІСТО» ІМ. Ю.М.БІЛОКОНЯ
THE WALL UKRAINE

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ФОРУМ
«Архітектура, Будівництво, Дизайн : Технологія, Енергетика, Менеджмент»

IX Міжнародна науково-технічна конференція «Ефективні технології в Будівництві»
X Міжнародна науково-технічна конференція «Архітектура історичного Києва. Синергія архітектури та дизайну»
XI Міжнародна науково-технічна конференція «Нові технології в Будівництві»

СЕРТИФІКАТ
підтверджує, що

ДУБИНА Ольга Олександрівна
брав(ла) участь у конференціях форуму
16-17 Жовтня 2024р. Київ, Україна
Rector of Kyiv National University of Construction and Architecture – the head of organizing committee

CERTIFICATE
confirms that

Oliha DUBYNA
has participated in the conferences forum
October 16-17, 2024 Ukraine, Kyiv
Oleksii Dniprov

партнери | partners

PERI, MAPEI, LIRALAND GROUP, WALL, LIRATO, GRAPHISOFT, CENTER, AUTODESK, THERMO ELF, ALLBAU, ASK, KBU, Build, Prof, Build, Center

Certificate No. KNUCA-24-11-267

Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Технологія, Енергетика, Менеджмент» (16-17 жовтня 2024 р., КНУБА, м. Київ)

Сертифікат
засвідчує, що

Дубина Ольга Олександрівна
взяв(-ла) участь у
НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПРОБЛЕМИ І МЕТОДИ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ
АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ
у співпраці з кафедрою Міського дизайну та планування
архітектурного факультету Технічного університету
Дармштадта

- до 95-річчя КНУБА
- до 35-річчя кафедри Дизайну архітектурного середовища
- до 35-річчя кафедри Теорії архітектури і архітектурного проектування

9 квітня 2025

Ковальська Г.Л.
д. арх., проф.
зав. кафедри Теорії архітектури і АП

Кашенко О.В.
декан архітектурного факультету

Тимохін В.О.
д. арх., проф.,
зав.кафедри ДАС

КНУБА

Науково-практична конференція «Проблеми і методи відновлення і розвитку архітектурно-містобудівного середовища в Україні» у співпраці з кафедрою міського дизайну та планування Технічного університету Дармштадта, присвяченій 95-річчю КНУБА, 35-річчю кафедри Дизайну архітектурного середовища та 35-річчю кафедри Теорії архітектури і архітектурного проектування (9 квітня 2025 р., КНУБА, м. Київ)



Всеукраїнський конкурс ландшафтного мистецтва «САД ПАМ'ЯТІ», Національна академія керівних кадрів культури мистецтва, Київ, 2025

ЗАВДАННЯ НА ПРОЄКТУВАННЯ:

«Методи і прийоми формування архітектурного середовища культурно-етнографічних центрів в Україні (на прикладі культурно-етнографічного центру в м. Бобровиця)»

Загальні дані

№	Перелік загальних даних та вимог	Загальні дані та вимоги
1	Підстава для проєктування	Дипломний проєкт
2	Тип об'єкта	Культурно-етнографічний центр (громадський комплекс регіонального значення).
3	Місце розташування	Чернігівська область, м. Бобровиця
4	Характер будівництва	Нове будівництво
5	Стадійність	П з подальшою розробкою Р
6	Площа забудови / загальна площа	≈ 17 500 м ² (в т. ч. допоміжні, технічні, укриття, комунікації).
7	Корисна площа	15 000 м ² — основний показник для функціональних зон.
8	Клас наслідків (відповідальності)	СС2 (громадська будівля з масовим перебуванням людей).
9	Тривалість експлуатації	Не менше 50 років.
10	Вимоги безбар'єрності	Повна інклюзивність згідно ДБН В.2.2-40:2018 Зі зміною №1

11	Вимоги цивільного захисту	Передбачити укриття (протирадіаційне / найпростіше) у підвальній частині площею не менше 500 м ² .
12	Головні техніко-економічні показники	Загальна площа забудови $\approx$ 8 000 м ² ; Загальна площа будівлі $\approx$ 17 500 м ² ; Корисна площа — 15 000 м ² ; Поверховість — 1–2 пов. + підземний рівень; Відвідувачів — до 2000 осіб/добу; Персонал — 100–120 осіб; Паркування — 200 авто; Озеленення — не менше 40 % ділянки; Енергоефективність — клас В або вище.
13	Головні архітектурно-планувальні та містобудівні вимоги	Комплекс формує культурно-громадський центр області. Будівля складається з кількох об'ємів, об'єднаних атріумом і подієвим двором-амфітеатром. Поверховість — 2–4 поверхи + підземна частина з укриттям. Висота поверхів: публічні — 3,5 м, офісно-освітні — 3,3 м, фонди — 4,2 м.
14	Головні вимоги до конструктивних рішень	Каркасно-монолітна схема. Перекриття — монолітні плити. Фундаменти — залізобетонна плита або палі. Фасади — вентильовані, зі скляними і дерев'яними елементами.
15	Головні вимоги до оздоблення	Інтер'єри — сучасна інтерпретація українських мотивів (орнаментика, дерево, кераміка). Фасади — вентильовані, з використанням природних матеріалів. Усі матеріали мають відповідати вимогам пожежної безпеки.
16	Нормативна база	ДБН В.2.2-9:2018, ДБН Б.2.2-12:2019, ДБН В.2.5-56:2014, ДБН В.2.2-40:2018, ДСТУ-Н Б А.2.2-10:2012.

ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ТА ПЛОЩ

Укриття, підземний рівень

№	Назва приміщення	Площа
001	Укриття	1834 m ²
002	Серверна	65 m ²
003	Умивальна	15 m ²
004	Жіночий санвузол	49 m ²
005	Інклюзивний санвузол	12 m ²
006	Умивальна	16 m ²
007	Чоловічий санвузол	50 m ²
008	Комора	12 m ²
009	Фільтро-вентиляційна камера	69 m ²
010	Приміщення зберігання води	68 m ²
011	Комора	13 m ²
012	Комора	34 m ²
013	Інвентарна	67 m ²
014	Санітарний пост	51 m ²
015	Коридор	115 m ²
016	Фондосховище	163 m ²
017	Фондосховище	101 m ²
018	Фондосховище	101 m ²
019	Архів	54 m ²
020	Архів навчальних матеріалів	55 m ²
021	Склад	56 m ²
022	Технічне приміщення	54 m ²
023	Господарська майстерня	80 m ²
024	Кабінет	49 m ²
025	Кабінет	48 m ²
026	Навчальна майстерня	136 m ²
027	Майстерня	96 m ²
028	Перехід	106 m ²
029	Укриття	340 m ²
030	Приміщення зберігання води	37 m ²
031	Умивальна	24 m ²
032	Жіночий санвузол	37 m ²
033	Чоловічий санвузол	46 m ²
034	Електрощитова	48 m ²
035	Фільтро-вентиляційна камера	56 m ²
036	Тамбур	18 m ²
037	Індивідуальний тепловий пункт	55 m ²
038	Тамбур	31 m ²

1. Експозиційно-виставковий блок

№	Назва приміщення	Площа
101	Тамбур	25 m ²
102	Тамбур	23 m ²
103	Вестибюль/ресепшн	324 m ²
104	Кімната охорони	22 m ²
105	Коридор	123 m ²
106	Каси	28 m ²
107	Сувенірна крамниця	71 m ²
108	Зал змінної експозиції	550 m ²
109	Умивальна	9 m ²
110	Жіночий санвузол	18 m ²
111	Умивальна	9 m ²
112	Чоловічий санвузол	18 m ²
113	Інклюзивний санвузол	8 m ²
114	Кімната матері та дитини	13 m ²
115	Зал змінної експозиції	395 m ²
116	Тамбур	15 m ²
117	Зал постійної експозиції	447 m ²
118	Інтерактивна виставкова зала	371 m ²
119	Картинна галерея	182 m ²
120	Тамбур	12 m ²
121	Коридор	102 m ²
122	Кабінет	33 m ²
123	Кабінет	34 m ²
124	Фондосховище	112 m ²
125	Фондосховище	114 m ²
126	Переговорна	66 m ²
127	Кабінет	55 m ²
128	Комора матеріалів	20 m ²
129	Комора	20 m ²
130	Реставраційна лабораторія	56 m ²
131	Лабораторія	56 m ²
132	Акліматизація	114 m ²
133	Кімната відпочинку	55 m ²
134	Коридор	176 m ²
135	Лабораторія	69 m ²
136	Лабораторія	207 m ²
137	Лабораторія	137 m ²
138	Зал змінної експозиції	947 m ²

2. Кафе на 120 місць

№	Назва приміщення	Площа
201	Тамбур	16 m ²
202	Гардероб	17 m ²
203	Коридор	86 m ²
204	Умивальна	9 m ²
205	Жіночий санвузол	18 m ²
206	Чоловічий санвузол	18 m ²
207	Умивальна	9 m ²
208	Інклюзивний санвузол	8 m ²
209	Кімната матері та дитини	13 m ²
210	Зал ресторану на 88 місць	569 m ²
211	Коридор	31 m ²
212	Кабінет	13 m ²
213	Кімната персоналу	15 m ²
214	Санвузол	11 m ²
215	Передягальня	20 m ²
216	Коридор	50 m ²
217	Комора сухих продуктів	27 m ²
218	Морозильна камера	27 m ²
219	Тамбур	28 m ²
220	Мийна	37 m ²
221	Гарячий цех	72 m ²
222	Холодний цех	52 m ²
223	Кабінет	31 m ²
224	Завантажувальна	23 m ²
225	Зал ресторану на 32 місця	206 m ²
226	Технічне приміщення	260 m ²

3. Освітньо-дослідницький блок

№	Назва приміщення	Площа
301	Коридор	739 m ²
302	Гардероб	61 m ²
303	Коворкінг	51 m ²
304	Кабінет викладачів	32 m ²
305	Навчальний клас	98 m ²
306	Тамбур	13 m ²

307	Навчальний клас	68 m ²
308	Майстерня	81 m ²
309	Архів	82 m ²
310	Умивальна	6 m ²
311	Чоловічий санвузол	21 m ²
312	Інклюзивний санвузол	8 m ²
313	Умивальна	6 m ²
314	Жіночий санвузол	21 m ²
315	Майстерня	70 m ²
316	Студія фото/відео	168 m ²
317	Комора	20 m ²
318	Кімната персоналу	34 m ²
319	Майстерня	65 m ²
320	Архів навчальних матеріалів	57 m ²
321	Комора матеріалів	34 m ²
322	Архів	57 m ²
323	Табур	6 m ²
324	Коворкінг	32 m ²
325	Майстерня текстилю	44 m ²
326	Випал кераміки	48 m ²
327	Майстерня кераміки	61 m ²
328	Майстерня металу	54 m ²
329	Коридор	314 m ²
330	Бібліотека	154 m ²
331	Лекційна зала на 90 осіб	138 m ²
332	Інтерактивна кімната	116 m ²
333	Майстерня	152 m ²
334	Лекційна зала на 90 осіб	138 m ²
335	Умивальна	6 m ²
336	Жіночий санвузол	14 m ²
337	Інклюзивний санвузол	8 m ²
338	Умивальна	6 m ²
339	Чоловічий санвузол	14 m ²
340	Переговорна	30 m ²

4. Готель

№	Назва приміщення	Площа
401	Тамбур	7 m ²
402	Вестибюль/ресепшн	209 m ²
403	Кімната персоналу	34 m ²
404	Кімната охорони	28 m ²
405	Коридор	289 m ²

406	Ліфтовий хол	34 m ²
407	Тамбур	5 m ²
408	Кімната на 2 особи	40 m ²
409	Санвузол	7 m ²
410	Кімната на 2 особи	39 m ²
411	Санвузол	8 m ²
412	Кімната на 2 особи	40 m ²
413	Санвузол	8 m ²
414	Кімната на 2 особи	40 m ²
415	Санвузол	8 m ²
416	Кімната на 2 особи	39 m ²
417	Санвузол	8 m ²
418	Кімната на 2 особи	39 m ²
419	Санвузол	8 m ²
420	Кімната на 2 особи	39 m ²
421	Санвузол	8 m ²
422	Кімната на 2 особи	38 m ²
423	Санвузол	8 m ²
424	Тамбур	12 m ²
425	Кімната на 1 особу	32 m ²
426	Санвузол	8 m ²
427	Санвузол	8 m ²
428	Кімната на 2 особи	39 m ²
429	Санвузол	8 m ²
430	Кімната на 2 особи	40 m ²
431	Санвузол	8 m ²
432	Кімната на 2 особи	40 m ²
433	Їдальня зі шведською лінією	150 m ²
434	Сервірувальна/роздавальна	33 m ²
435	Мийна	25 m ²
436	Тамбур	5 m ²
437	Коридор	305 m ²
438	Кімната на 2 особи	38 m ²
439	Санвузол	8 m ²
440	Кімната на 2 особи	39 m ²
441	Санвузол	8 m ²
442	Кімната на 2 особи	39 m ²
443	Санвузол	8 m ²
444	Кімната на 2 особи	39 m ²
445	Санвузол	8 m ²
446	Кімната на 2 особи	40 m ²
447	Санвузол	8 m ²
448	Кімната на 2 особи	40 m ²

449	Санвузол	8 m ²
450	Кімната на 2 особи	39 m ²
451	Санвузол	8 m ²
452	Кімната на 2 особи	41 m ²
453	Санвузол	8 m ²
454	Ліфтовий хол	29 m ²
455	Санвузол	7 m ²
456	Кімната на 2 особи	45 m ²
457	Гардероб	7 m ²
458	Кімната на 2 особи	41 m ²
459	Санвузол	8 m ²
460	Кімната на 2 особи	39 m ²
461	Санвузол	8 m ²
462	Кімната на 2 особи	40 m ²
463	Санвузол	8 m ²
464	Кімната на 2 особи	40 m ²
465	Санвузол	8 m ²
466	Кімната на 2 особи	40 m ²
467	Санвузол	8 m ²
468	Кімната на 2 особи	39 m ²
469	Санвузол	8 m ²
470	Кімната на 3 особи	45 m ²
471	Санвузол	8 m ²

5. Універсальна зала

№	Назва приміщення	Площа
501	Тамбур	15 m ²
502	Гардероб	33 m ²
503	Концертний зал	604 m ²
504	Каси	17 m ²
505	Кабінет	28 m ²
506	Інклюзивний санвузол	5 m ²
507	Умивальна	7 m ²
508	Чоловічий санвузол	14 m ²
509	Жіночий санвузол	15 m ²
510	Умивальна	8 m ²
511	Кабінет	33 m ²
512	Склад реквізиту	33 m ²
513	Гримерна	32 m ²
514	Приміщення сценотехніки	33 m ²
515	Балкон	282 m ²

